

Socialni sporazum nastaja počasi

Predstavniki socialnih partnerjev so ta ponedeljek in sredo obravnavali več točk predloga socialnega sporazuma za obdobje 2002–2005. Kot nam je povedal Dušan Semolič, se bodo pogajanja nadaljevala 24. julija, ko bodo pripravljene še nekatere nove rešitve in analize.

V ponedeljek so pogajalci obdelali vprašanja zaposlovanja, socialnega varstva in dodatnega prostovoljnega pokojninskega zavarovanja. Rast zaposlenosti naj bi do leta 2006 omogočila zmanjšanje stopnje brezposelnosti na pet odstotkov, merjeno po mednarodni metodo-

logiji, oz. osem odstotkov registriranih brezposelnih oseb. Za zaščito brezposelnih, starejših od 40 let, naj bi sprejeli posebne ukrepe. Za področje brezposelnosti naj bi v podjetjih in na državni ravni oblikovali posebno koordinativno telo.

Poseben del sporazuma bo namenjen reševanju vprašanj invalidov in invalidskih podjetij.

Vprašanja oprostitve dohodnine za socialne pomoči, ki jih dodeljujejo sindikati, bodo pogajalci reševali pri obravnavi poglavja o davčni politiki.

Pogajalci so se strinjali, da je treba razvoj dodatnega prostovoljnega pokojninskega zavarovanja spodbuditi. To zavarovanje pa ne sme iti na račun uporabe povečanja plač iz naslova eskalacije za plačilo premij in tudi ne v škodo pravic iz prvega stebra.

V sredo so pogajalci obdelali poglavje o pravnem varstvu. Dogovorili so se, da bo okotobra ekonomsko-socialni svet obravnaval

problematiko izvajanja novega zakona o delovnih razmerjih. Za spremljanje izvajanja tega zakona naj bi socialni partnerji oblikovali tudi posebno strokovno skupino. Partnerji so se strinjali, da si bodo vsak po svojih močeh prizadevali za čim hitrejšo oblikovanje sodne prakse glede zakona o delovnih razmerjih.

Svobodni sindikati so predlagali dodatno zaščito vajencev, za katere naj bi podobno kot v več evropskih državah skrbel poseben varuh.

Svobodni sindikati so predlagali tudi širjenje možnosti za delo sindikalnih služb pravne pomoči. Na sodiščih prve stopnje naj bi pravico do zastopanja članov sindikatov dobili univerzitetni diplomirani pravniki, ekonomisti in socialni delavci brez opravljenega državnega izpita.

O skrbi za zdravje se je razvila ostra polemika. Razlog je bila vest, da Svetovna banka financira reformo zdravstvenega zavarovanja. Zaradi tega bo pri presojanju nove zdravstvene politike potrebnih vsaj pet varovalk, meni Semolič.

Pogajalci so obravnavali tudi probleme dostopnosti stanovanj in stanovanjske gradnje. Za nadaljevanje pogajanj bo vlada o tem pripravila posebno analizo.

Delavci Loke Pro napovedali stavko

Delavci podjetja Loka Pro so ta ponedeljek opozorilno stavkali. Za to obliko protesta so se odločili zaradi zamude plač, sedaj čakajo na plačo za april. Ker se med opozorilno stavko delavci niso uspeli dogovoriti o ničemer, so se odločili, da za 9. julij napovedati pravo stavko, ki bo trajala do izpolnitve vsaj ene zahteve – izplačila aprilske plače.

Direktor in največji lastnik Gorazd Krajnik je stavkovnemu odboru omenil le možnost, da bi zaposlenim 8. junija izplačal po 35.000 tolarjev akontacije.

Naj še povemo, da je podjetje Loka Pro nastalo na lokaciji nekdanjega podjetja Kroj. S težavami posluje že dalj časa in vse kaže, da jih bo težko odpravilo.

Stavkovni odbor zahteva poleg izplačila celotnih plač za april tudi izplačilo plač za maj do konca julija. Do tega roka naj bi zaposleni prejeli tudi povračilo stroškov prevoza na delo in prehrane med delom. Stavkovni odbor predlaga tudi sklenitev posebnega dogovora o dinamiki izplačil plač in povračil stroškov, dela regresa za lansko leto in letošnjega regresa. Če bodo zaposleni do torika, 9. julija, prejeli celotno plačo za april, bodo stavko preložili do 1. avgusta, ko poteče rok za izplačilo plač za maj in drugih stroškov v zvezi z delom.

Predstavniki delodajalcev in sindikatov so prejšnji teden podpisali aneks št. 5 h kolektivni pogodbi za kovinsko in elektroindustrijo, livarne in kovinske materiale. Poleg drugih ga je podpisal tudi Drago Gajzer, novi predsednik SKEI (tretji z desne).

Več o aneksu na straneh 12 in 13.

Rajko Lesjak prejel častni znak svobode Republike Slovenije

Predsednik Republike Slovenije Milan Kučan je ta ponedeljek izročil visoka državna odličja več zaslužnim posameznikom in organizacijam.

Častni znak svobode je izročil tudi Rajku Lesjaku, bivšemu sekretarju ZSSS.

Iz predloga za dodelitev priznanja, ki ga je vložil mag. Dušan Semolič, predsednik ZSSS, je bila na slovesni podelitvi prebrana tale utemeljitev:

Rajko Lesjak je prehodil celotno pot sindikalnega aktivista, od delavca in sindikalista v Rudniku Mežica do sekretarja občinskega in nato medobčinskega sveta Zveze sindikatov Ravne na Koroškem, leta 1990 je na prvem kongresu Zveze svobodnih sindikatov Slovenije postal njen sekretar. Posvetil se je izgradnji nove sindikalne zveze, ki je spričo notranje demokratičnosti in večje sa-

mostojnosti sindikatov dejavnosti postala najmočnejša sindikalna konfederacija v državi. Viden je tudi njegov prispevek pri mednarodnem povezoivanju. Bil je eden od soustanoviteljev medregijskega sindikalnega sveta Furlanije-Juljske krajine. V njegovem okviru se je boril, da bi bili slovenski delavci, ki hodijo na delo v Italijo, zaščiteni kot italijanski. Rajko Lesjak je vse življenje posvetil boju za spoštovanje dela in pravic delavcev. Zavzemal se je za spoštovanje sklenjenih kolektivnih pogodb in človeka vredno plačo, za kakone po meri delavcev, za boljše delovne pogoje in za socialno pravičnost. S svojim delom je dal neizbrisni pečat razvoju slovenskih sindikatov v času nastajanja socialnega dialoga in kolektivnih pogajanj v samostojni Sloveniji.

Semolič podprl boj španskih sindikatov

Dve največji španski sindikalni centrali, Generalna zveza delavcev (UGT) in Sindikalna konfederacija delavskih komisij (CC.OO.), sta 20. junija organizirali splošno enodnevno stavko zaradi nasprotovanja predvidenim zakonskim spremembam. Vlada konzervativnega španskega premierja Aznarja je z njimi nameravala zmanjšati pravice delavcev in znižati nadomestila za brezposelne.

Kot sta generalna sekretarja obeh sindikalnih konfederacij zapisala v sporočilu, namenjenem

vsem članicam Evropske konfederacije sindikatov, pomeni stavka tudi mobilizacijo proti lažjemu, cenejšemu in manj opaznemu odpuščanju delavcev. Na ta način naj bi odpravili pravico neupravičeno odpuščenih delavcev, da prejema plačo do konca sodnega postopka. Prva dva meseca to plačo izplačuje delodajalec, nato pa država vse do zaključka sodne obravnave. Delavec v tem času plačuje prispevke za socialno varnost, ki se mu odbijejo od te plače. V sporočilu je še zapisano, da je stavka uperjena proti ukrepom, ki odpravljajo državni sporazum o stabilnosti zaposlovanja, z njim je bilo tudi dogovorjeno, da se bo zmanjšalo število pogodb o zaposlitvi za določen čas. Spremenila naj bi se tudi pravna lastnost nadomestil za čas brezposelnosti, saj naj bi jih spremenili v nekakšno »vladno koncesijo«, ki se lahko dodeljuje, kot se vladi za hoče, čeprav je to povsod po Evropi osebna pravica delavcev, za katero so plačali prispevke. Vla-

da je tudi predvidela, da bodo morali vsi nezaposleni obvezno podpisati »dokument o pripravljenosti na delo«, s katerim bi se obvezali za sprejetje kakršnega koli dela, sicer bi izgubili denarno nadomestilo za čas brezposelnosti.

Predsednik Zveze svobodnih sindikatov Slovenije Dušan Semolič je članom obeh sindikalnih konfederacij ob splošni stavki izrazil podporo in solidarnost z željo, da bi s stavko dosegli, da bi vlada umaknila predvidene zakonske spremembe. Generalna sekretarja španskih sindikalnih konfederacij sta se mu toplo zahvalila za solidarnostno podporo in ga seznanila z nekaterimi podrobnostmi stavke. V njej je po ocenah sindikatov sodelovalo več kot 10 milijonov delavcev, kar pomeni okoli 84 odstotkov redno zaposlenih delavcev. Po vsej državi so bile organizirane tudi demonstracije, na katerih je sodelovalo okoli dva milijona ljudi.

Pavle Vrhovec

PРАВНА SVETOVALKA

Lučka Böhme, svetovalka predsedstva ZSSS

Kakšna bo pokojnina za dve delovni razmerji?

Vprašanje: Zanima me, kako mi bodo v okviru obveznega pokojninskega zavarovanja upoštevali delovno dobo in plačo, ki sem jo v preteklih letih dosegel z delovnim razmerjem pri dveh delodajalcih istočasno. Pri prvem delodajalcu sem bil zaposlen za poln delovni čas, pri drugem pa še dodatno za tretjino polnega delovnega časa. Ker se bo dodatno tretjinsko delovno razmerje kma-

lu izteklo, me zanima, ali se bo vpisalo v delovno knjižico.

Odgovor: Zakon o delovnih razmerjih v 47. členu določa možnost, da sme delavec, ki dela pri prvem delodajalcu poln delovni čas, delati dodatno največ tretjino delovnega časa tudi pri drugem delodajalcu. To sme storiti le s soglasjem prvega delodajalca. Toda zakon to možnost dopušča le, če gre za opravljanje najzahtevnejših strokovnih, znanstvenih, pedagoških ali raziskovalnih del. O uresničevanju pravic, obveznosti in odgovornosti delavca se dogovorijo skupaj delavec in oba delodajalca.

Pravilnik o delovni knjižici ne določa obveznosti vpisa delovnega razmerja po 47. členu zakona o delovnih razmerjih v delovno knjižico. Zato se tudi ne vpisuje. **Za tretjinsko dodatno delovno razmerje se delavcu torej ne prizna dodatna pokojninska doba.** Za 12 koledarskih mesecev zavarovanja za obe delovni razmerji skupaj se vam bo torej priznalo le 12 mesecev pokojninske dobe in nikakor ne 16 mesecev. Po-

kojninska doba se vam namreč prizna že na podlagi delovnega razmerja s prvim delodajalcem. Vanjo je iste mesece mogoče všteti zgolj enkrat. (Edina izjema pri tem pravilu je beneficirana delovna doba, ki pa je vi niste imeli.)

Pač pa je delovno razmerje po 47. členu zakona o delovnih razmerjih omenjeno tudi v 44. členu zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju. Ta določa, da se plača, ki jo je delavec prejel za delo pri drugem delodajalcu v skladu s predpisi o delovnih razmerjih, v celoti upošteva za ugotovitev pokojninske osnove. A le, če so bili od nje prispevki za obvezno pokojninsko zavarovanje tudi dejansko plačani. **Pri izračunu pokojninske osnove se torej za posamezno koledarsko leto seštejeta plači iz obeh delovnih razmerij.**

Na račun dodatnega tretjinskega delovnega razmerja si torej niste prideli nič daljše pokojninske dobe. Pridelali pa ste si višjo pokojninsko osnovo in s tem tudi višjo pokojnino, ki jo boste prejeli po upokojitvi.

Obisk delegacije sindikata tekstilnih delavcev Slovaške

Zaposleni v Tekstini so dokazali, da si lahko sami pomagajo

Prejšnji teden je obiskala Slovenijo delegacija sindikata tekstilne, oblačilne in usnjarske industrije Slovaške pod vodstvom predsednice Daniele Zuffove. Prišli so na povabilo Stupisa in si ogledali Muro, Tosamo in Tekstino, sprejel jih je tudi predsednik ZSSS Dušan Semolič. Poročamo o pogovoru v Tekstini, ki je med najboljšimi tekstilnimi podjetji v naši državi.

Po besedah direktorja Tekstine Vasje Mihelja le redka tekstilna podjetja poslujejo z dobičkom. Razlogi za slabe rezultate so različni, najbolj pa izstopata precenjen tečaj tolarja in velik uvoz cenениh izdelkov. Zaradi tega še vedno prihaja do stečajev, prisilnih poravnjav in tudi stavk.

Velika večina tekstilnih podjetij že dalj časa ni bila sposobna investirati in je zato tehnološko zastarela. K sreči je nekaj podjetij v boljšem položaju in so se sposobna spopadati s tujo konkurenco. Med takšnimi so na primer Tosama, Labod, Velana, tudi Tekstina. Tekstilna industrija ni zanimiva za mlade, saj so plače v njej za 30 odstotkov nižje kot v gospodarstvu. V Tekstini so pred dvema letoma spremenili filozofijo. Odločili so se, da zaradi problemov ne bodo več tarnali, ampak pozitivno razmišljali. Rekli so si: pomagali si bomo sami in to tudi zmoremo.

Tekstina je nastala leta 1826, zametki tekstilstva na tem območju pa so se pojavili že pred 350 leti. Tovarna je doživljala dobre in slabe čase, po veliki gospodarski krizi v tridesetih letih prejšnjega stoletja so jo celo zaprli. Leta 1949 je spet začela obratovati, vendar s starimi in odpisanimi stroji. Leta 1968 je bila zato ponovno pred zaprtjem. Odgovorni pa so se takrat odločili za nov razvojni ciklus in v sedemdesetih letih je tovarna ustvarjala velike dobičke. Že v osemdesetih letih, ko je osemdeset odstotkov proizvodov prodajala v bivši Jugoslaviji, se je začela usmerjati v izvoz. Po letu 1990 je delež

izvoza narasel na 80 odstotkov. Ker je veliko vlagala v opremo in ljudi, je Tekstina danes zelo moderna tovarna. Organizirana je kot kombinat, saj ima predilnico, oplemenitilnico in tkalnico. V njej dela 400 delavcev, ob osamosvojitvi Slovenije pa jih je bilo dvakrat več.

Predilnica proizvaja prejo za lastno tkalnico, le majhen del je prodajo drugim podjetjem. Najboljši njeni izdelki so fine in vedno gostejše bombažne tkanine, ki jih konkurenčno prodajajo na evropskih trgih. Mihelj je prepričan, da sta za uspešnost na trgih zasluzna prav program in asortiman Tekstinih izdelkov. Lani je podjetje izvozilo za 15 milijonov evrov izdelkov, daleč največ (60 odstotkov) v Italijo, veliko tudi v Nemčijo, Anglijo in na Daljni vzhod. Za letošnje leto načrtujejo 50 milijonov tolarjev dobička. Dodana vrednost na zaposlenega znaša 16.500 evrov, kar je nad povprečjem slovenske industrije.

Po Mihljevih besedah je vse to sad dela pridnih in za delo usposobljenih kadrov, ki delajo na sodobnih strojih, v katere je podjetje redno investiralo kar 10 odstotkov fakturirane realizacije. Vizija Tekstine je postati vrhunska proizvajalka modnih tkanin in preje. Želimo postati vodilni proizvajalec tkanin v Sloveniji. Želimo zadovoljne delavce, lastnike in kupce, je poudaril direktor. Po njegovih besedah pridne delavce, ki trdo delajo v težkih razmerah, dodatno nagrajujejo. V podjetju tudi skrbijo, da plače rastejo hitreje od inflacije.

Mihelj je še povedal, da so zmogljivosti tovarne v Ajdovščini zelo dobro izkoriščene, nove tovarne pa na tej lokaciji ne bodo gradili. Raje bodo najemali zmogljivosti v drugih državah. Razvoj pa bodo obdržali doma, v Ajdovščini. Sedaj v 40 odstotkov izdelkov vgrajujejo le lastno znanje, za 60 odstotkov izdelkov pa vzorce prinesejo naročniki. Lon poslov Tekstina ne sprejema.

Lastniška struktura Tekstine je v zadnjih letih doživela precej sprememb. Sedaj imajo mali delničarji 50-odstotni delež, 26 odstotkov je v rokah KB Infonda, deset odstotkov delnic pa ima Slovenska odškodninska družba.

Direktor Tekstine Vasja Mihelj je gostom razkazal zelo moderno tovarno, v kateri pa je vdevanje še vedno ročno.

Število delničarjev se je zmanjšalo, notranji lastniki imajo največ 25 odstotkov delnic. Na delniškem trgu pa je v zadnjem letu prišlo kar do malega potresa, saj so delnice dosegle cenno tisoč tolarjev, pred časom so veljale največ 300 tolarjev. Nsploh pa za delnice tekstilnih podjetij na trgu ni veliko zanimanja, saj je ta industrija na slabem glasu.

Na vprašanje, ali ima Tekstina koristi od povezovalja v centre sorodnih podjetij, je Mihelj odgovoril, da koristi ni dovolj. Razlog za to je tudi preslabo medsebojno poznavanje med tekstilnimi proizvajalci, zaradi česar tudi premalo zaupajo drug drugemu. Ker je v preteklosti vsaka tekstilna tovarna iskala svojo pot, so bile zmogljivosti zelo slabo izkoriščene. Novi centri, ki se oblikujejo na podlagi politike ministrstva za gospodarstvo, pa omogočajo medsebojno sodelovanje in zlasti skupno nastopanje na trgih. Če ima posamezno podjetje proste zmogljivosti, drugo pa preveč naročil, je po Mihljevih besedah sodelovanje možno. Mogoče je bil tak razvoj posledica tega, da so tekstilna podjetja vodili tekstilni inženirji, sedaj jih večinoma vodijo ekonomisti (novih inženirjev namreč ni več).

Kot sta nam povedala Bojan Besednjak in Pavel Lah, predsednik sveta delavcev in predsednik Stupisa v podjetju, se skrb za ljudi v Tekstini kaže tudi v plačah, ki so pet do deset odstotkov nad ravnijo, določeno s kolektivno pogodbo. V podjetju so podpisali tudi svojo pogodbo, po kateri znaša dodatek za nočno delo 80 odstotkov. Regres za letni dopust pa so zaposleni prejeli prav na dan, ko so jih obiskali gostje iz Slovaške. Mogoče smo tudi zaradi tega med ogledom tovarne videli precej nasmejanih obrazov.

Franček Kavčič

Delegacijo s Slovaške in vodstvo Stupisa je pred svojim sedežem pozdravil Bogdan Godnič, predsednik območne organizacije ZSSS Vipavska dolina.

Republiški odbor Sindikata Vir

Pomembno bo biti član sindikata

Republiški odbor Sindikata Vir je prejšnji četrtek zasedal v razširjeni sestavi. Obravnaval je informacijo o aktualnih nalogah ZSSS, program aktivnosti po uveljavitvi zakona o sistemu plač v javnem sektorju in priprave na skupščino sindikata.

O aktivnostih ZSSS je poročal predsednik Dušan Semolič. Najprej je omenil spremembo zakona o zdravstvenem zavarovanju, s katero je državni zbor pred dnevi odpravil lani sprejeto spremembo, po kateri Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije tistim, ki so morali na specialistični zdravniški pregled, ni več vračal potnih stroškov. Semolič je menil, da je nova sprememba posledica aktivnosti ZSSS. Prav Svobodni sindikati so namreč prvi javno opozorili, da je bila lanska sprememba krivična do ljudi, ki potrebujejo zdravstveno varstvo. Krivična je bila predvsem do ljudi iz oddaljenih krajev, na primer Pomurja, za katere je obisk specialista v Ljubljani zelo drag. "Takrat smo opozorili, da pravica do zdravstvenih storitev ne sme biti privilegij bogatih in tistih, ki živimo v centrih. S svojimi opozorili smo razburkali javno mnenje in dosegli, da je krivični predpis odpravljen. Bolniki zato niso več diskriminirani," je poudaril Semolič.

ZSSS je pred časom pripravila predlog spremembe zakona o dohodnini, po katerem bi bile odpravnine odpuščenih delavcev proste davčnih obveznosti. Ker predlagatelj tega predloga niso hoteli sprejeti, je ZSSS predlagala

Seja republiškega odbora je bila v Čebelarskem centru Slovenije na Brdu pri Lukovici.

obravnavo na seji ekonomsko-socialnega sveta. Le-ta je prejšnji teden sprejel dogovor, da se predlagane spremembe dohodninskega zakona še enkrat temeljito proučijo. Ta tripartitni organ socialnih partnerjev bo zato po Semoličevih besedah o predlogu vnovič razpravljajl jeseni.

Pomemben dosežek ZSSS je tudi podpis dogovora o plačni politiki. ZSSS ga je podpisala zlasti zaradi eskalacije, ki sicer ne bi bila urejena. GZS je spočetka zelo nasprotovala

po novem izboljšal vezi znotraj sindikata. Skupščina Sindikata Glosa bo zasedala 25. oktobra v Stanovski dvorani na ljubljanskem gradu. Na njej bo 50 delegatov, od tega 25 iz sindikalnih in pridruženih organizacij. Delegati bodo tudi člani sedanjega glavnega odbora, statutarne komisije, nadzornega odbora in častnega razsodišča.

Kandidate za predsednika sindikata, člane nadzornega odbora, častnega razsodišča in statutarne komisije je treba evidentirati do 20. septembra.

Glavni odbor bo do 20. septembra obravnaval in sprejel predlog sprememb statuta. Najkasneje 4. oktobra pa bo glavni odbor določil druge kongresne listine in sprejel tudi predloge kadrovske rešitve.

F. K.

Člani glavnega odbora Sindikata Glosa na zadnji seji pred dopusti

dvakratnemu usklajevanju plač v koledarskem letu, kasneje pa na to pristala. Eskalacija je dogovorjena tudi za prihodnje leto, o višini regresa za prihodnje leto pa se bo treba še dogovoriti. V proceduri je tudi zakon o kolektivnih pogodbah, ki naj bi bil uveljavljen skupaj z novim zakonom o delovnih razmerjih. Po novem zakonu bo pomembno biti član sindikata, ne člani ne smejo pričakovati, da bo sindikat delal tudi zanje. Zakon o kolektivnih pogodbah naj bi na novo uredil reprezentativnost sindikatov, ki sedaj ni dobro urejena. Uredil bo tudi reprezentativnost delodajalcev, ki sedaj sploh ni urejena.

ZSSS se bo po Semoličevih besedah še naprej pogajala o socialnem sporazumu in skušala vanj vgraditi svoje cilje. Če bo pri tem uspešna, bo socialni sporazum tudi podpisala.

Bojan Hribar, sekretar Sindikata Vir, je poročal o aktivnostih

sindikata v zvezi z novim zakonom o sistemu plač v javnem sektorju. Posebej pomembna bodo pogajanja o novi kolektivni pogodbi, ki bo določila orientacijska delovna mesta. Pogajalci si bodo zlasti prizadevali zaščiti interese svojih članov. Pri tem bo seveda prihajalo tudi do problemov, saj bo stališča vseh sindikatov javnega sektorja, ki se povezujejo v posebni koordinaciji, težko poenotiti. Mogoče bo med sindikati prišlo tudi do trenj, kar se je pokazalo tudi ob pogajanjih za podpis aneksa kolektivne pogodbe za vzgojo in izobraževanje. Ker pa so se sindikati že dogovorili o poslovniku, po katerem bodo tekla pogajanja, pa Hribar upa, da se bodo sindikati med seboj uskladili.

F. K.

Skupščina Sindikata Glosa bo 25. oktobra

Prejšnji četrtek se je glavni odbor Sindikata Glosa sestal na zadnji seji pred dopusti. Sprejel je listine o sklicu 2. skupščine tega sindikata in pripravah nanjo. Vse sprejete listine je glavni odbor objavil v ličnem Glosarčku, ki naj bi

Obvladajmo stres na delovnem mestu - 9

Nadaljujemo predstavitev stresorjev na delovnem mestu, ki v delavcu najpogosteje sprožijo stresno reakcijo. Ogromno stresa na delovnem mestu povzročajo ne dovolj domišljeni postopki upravljanja oziroma vodenja pri delodajalcu. Povsem razumljivo je sicer, da je cilj vsake uprave visoka produktivnost delavcev. Žal pa ponekod uprava od delavcev zahteva, da ves čas delajo s svojimi maksimalnimi in ne zgolj optimalnimi zmoglostmi. Vsi smo namreč sposobni občasno delati z maksimalnim naporom. Slaba orga-

Predlog novega 17. člena zakona o trgovini

Trgovci ne bodo imeli povsem prostih rok pri odpiranju trgovin

Ministrstvo za gospodarstvo je pripravilo predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o trgovini. S tem je izpolnilo odločbo ustavnega sodišča, ki je lani razveljavilo 17. člen zakona o trgovini. Razveljavljeni člen je ministra pooblašчал, da o obratovalnem času prodajaln izda svoj pravilnik. Ustavno sodišče se je postavilo na stališče, da bi obratovalni čas moral urejati zakon.

Iz predloga z datumom 27. junij, podpisala ga je ministrica Tea Petrin, povzemamo:

Predlog sprememb in dopolnitev zakona o trgovini je pripravila posebna strokovna skupina pri ministrstvu za gospodarstvo, v kateri so sodelovali tudi predstavniki delodajalcev in sindikatov. Pri pripravi novih rešitev je izhajala zlasti iz ustave. Njen 74. člen določa svobodo gospodarske pobude. Zakonodajalec sme to svobodo omejiti le zaradi zavarovanja javnih koristi. Obratovalni čas sodi med objektivne pogoje za opravljanje trgovske dejavnosti, ki ga zakonodajalec lahko določi zaradi javnih koristi.

Predlog strokovne skupine je kompromis med dvema objektivno nasprotnima pogledoma na opravljanje trgovske dejavnosti (delodajalcev in sindikatov). Omejitve, zapisane v predlogu sprememb zakona, so prve tovrstne omejitve v Sloveniji. V javno korist se po predlogu sprememb zakona šteje tudi spoštovanje pravic in obveznosti, določenih z delovnopravno zakonodajo in predpisi o varstvu pred hrupom.

Inšpekcija za delo je po opravljenih pregledih ugotovila (poročilo z datumom 10. 1. 2002), da je več kršitev delovnopravne zakonodaje v prodajalnah, ki obratujejo ponoči, ob nedeljah in praznikih. Tem trgovcem je zato treba onemogočiti poslovanje v navedenem času, čeprav so s tem prizadeti tudi interesi potrošnikov. V takšnih prodajalnah je treba omejiti tudi nadurno delo in delavcem v vsakem tednu zago-

točiti dan počitka. S tem bi bilo obratovanje ob nedeljah, praznikih in ponoči dopustno le, če bi delodajalci lahko delovni čas zaposlenih ustrezno prerazporedili. Razen prodajaln, odprtih 24 ur na dan, bi vse druge lahko bile odprte le šest dni v tednu.

Omejitve svobode pri določanju obratovalnega časa pa ohranjajo možnost prilagajanja obratovalnega časa potrebam potrošnikov. S tem bo ohranjena tudi konkurenčna prednost slovenske trgovine zaradi obratovalnega časa, še posebej ob meji.

Novi 17. člen zakona o trgovini bi se glasil: Prodajalna obratuje v času, ki ga določi trgovec ob upoštevanju potreb potrošnikov ter števila zaposlenih v prodajalni v skladu s pravicami, obveznostmi in odgovornostmi iz delovnega razmerja, določenimi z zakonom, ki ureja delovna razmerja, zlasti glede razporejanja delovnega časa in nadurnega dela, nočnega dela, odmorov in počitkov, letnega dopusta, ter drugih odsotnosti z dela, in v skladu

Lučka Böhm

Vir: publikacija Evropske komisije, Direktorata za zaposlovanje in socialne zadeve, 1999

lo zadovoljni. Še posebej so pohvalili njegove odgovore na postavljena vprašanja.

Dvodnevni seminar za SDPZ v Novi Gorici

Konec prejšnjega tedna je ZSSS v Šempetru pri Gorici izvedla dvodnevni seminar, ki ga je naročilo vodstvo območnega odbora sindikata prometa in zvez za Posočje iz Nove Gorice.

V seminar smo na željo udeležencev vključili obravnavo zakona o delovnih razmerjih (seznanitev s temeljnimi načeli nove ureditve, sklepanjem in prenehanjem pogodb o zaposlitvi, pravicami in obveznostmi delavcev, vlogo in položajem sindikata), dodatnega prostovoljnega pokojninskega zavarovanja (seznanitev z novim sistemom in temeljnimi rešitvami iz obveznega pokojninskega zavarovanja, dodatnim obveznim pokojninskim zavarovanjem in nalogami sindikata) ter obravnavo nalog sindikata in sveta delavcev pri varnosti in zdravju pri delu (seznanitev s temeljnimi načeli, pravicami in obveznostmi delavcev, vlogo in nalogami sveta delavcev oziroma delavskega zaupnika za varnost in zdravje pri delu, vlogo in položajem sindikata).

S predavateljem Gregorjem Mikličem, izvršnim sekretarjem v ZSSS, so bili udeleženci ze-

z omejitvami, določenimi s predpisi o varstvu pred hrupom.

Trgovec sme določiti obratovalni čas prodajalne za največ šest dni v tednu. Ta omejitev ne velja za prodajalne, ki obratujejo 24 ur vse dni v letu.

Ob nedeljah, praznikih in drugih z zakonom določenih dela prostih dnevih ter v nočnem času sme prodajalna obratovati le:

- če je to v trgovini mogoče izvesti z ustreznim prerazporeditvijo polnega delovnega časa zaposlenih;
- če je trgovec, zoper katerega je bil uveden upravni oz. sodni postopek, izpolnil vse delovnopravne obveznosti do delavcev, ki so mu bile naložene z izvršljivo upravno odločbo ali sodbo.

Sandi Bartol, sekretar SDTS, za ta predlog ugotavlja, da je res kompromis med različnimi zahtevami delodajalcev in sindikatov. Predlog je za sindikat sprejemljiv, moti ga le možnost, da bi omejitev na šestdnevni delavnik ne veljala za prodajalne, odprte 24 ur na dan in vse dni v letu. Boji se namreč, da bi izjema postala pravilo. Po Bartolovem mnenju naj bi neomejen odpiralni čas imeli le bencinski servisi in dežurne lekarne.

Predlog tega zakona bo vlada predvidoma obravnavala na seji 4. julija. Če ga bo potrdila, bo šel takoj v državnozbornsko proceduro, kjer naj bi bil zaradi odločbe ustavnega sodišča obravnavan in sprejet po hitrem postopku.

F. K.

lo zadovoljni. Še posebej so pohvalili njegove odgovore na postavljena vprašanja.

Seminarju je prisostvovalo devetnajst udeležencev (med njimi so bili predsedniki sindikatov, sindikalni zaupniki, člani izvršnih odborov in tudi nekateri člani svetov delavcev) iz družb: Avrigo Nova Gorica, Prodajno-servisni center Tolmin, Invalidsko podjetje Posočje, Avtoprevoz Tolmin, Telekom Slovenije PE Nova Gorica in Pošte Slovenije PE Nova Gorica.

Odgovori na anketo so pokazali, da je bilo udeležencem še posebej zanimivo predavanje o vsebini novega zakona o delovnih razmerjih. Menili so, da bi potrebovali še dodatna izobraževanja za pridobitev znanj na tem področju. V ZSSS bomo tovrstna izobraževanja in usposabljanja za sindikalne zaupnike in druge ciljne skupine pričeli jeseni.

Nekateri udeleženci so menili, da bi potrebovali še dodatna znanja v zvezi s konkretnimi nalogami in pristojnostmi sindikata v okviru obravnavanih tem, dodatnim prostovoljnim pokojninskim zavarovanjem ter nalogami in pristojnostmi sveta delavcev.

V veliko veselje nam je bilo prebirati zelo pohvalne ocene o vsebini in izvedbi seminarja, ki so jih udeleženci izrazili v anketnih vprašalnikih. Z velikim zanimanjem in pozornostjo pa smo si zapisali tudi njihove želje in potrebe po dodatnih znanjih.

Vanda Rešeta, vodja izobraževanja

Kljub težavam sodi lesna industrija v Sloveniji med perspektivne panoge

Bomo znali izkoristiti idealne pogoje za razvoj lesarstva?

Pogoji gospodarjenja v lesni industriji se še naprej zaostajajo. O tem so pred kratkim govorili na seji upravnega odbora združenja lesarstva pri Gospodarski zbornici Slovenije v Mariboru. Po podatkih, ki so jih zbrali na združenju, je lesna industrija lansko poslovno leto končala z izgubo, število zaposlenih v lesnih podjetjih pa se je lani zmanjšalo za nekaj več kot 900 delavcev. Povprečna dodana vrednost na zaposlenega v lesni industriji kar za tretjino zaostaja za dodano vrednostjo v slovenskem gospodarstvu.

Več kot 900 lesnih podjetij v Sloveniji, v katerih je zaposlenih blizu 21.000 delavcev, je lani ustvarilo 226,8 milijarde tolarjev prihodkov, kar je realno za tri odstotke manj kot leto poprej. V primarni lesni industriji je lani znašala izguba 2,6 milijarde tolarjev, medtem ko je povištevna industrija ustvarila 709 milijonov tolarjev dobička.

Stroški dela v panogi so lani porasli nominalno za devet odstotkov, ob tem pa je povprečna mesečna plača v lesni industriji za 21,7 odstotka zaostajala za povprečno plačo v slovenskem gospodarstvu. Čeprav je dodana vrednost v lesni industriji lani porasla za 6,5 odstotka, je dosegla samo 14.560 evrov na zaposlenega, kar močno zaostaja za povprečjem v državi.

Kljub neugodnim pogojem gospodarjenja, ki pestijo domala vse delovno intenzivne panoge, pa so slovenski lesarji izraziti neto izvozniki. Posredno in neposredno so lani lesna podjetja izvozila za 993,6 milijona ameriških dolarjev svojih izdelkov, uvozila pa samo za 348 milijonov dolarjev. Največ naša lesna podjetja izvažajo v Nemčijo, Italijo, Avstrijo, Hrvaško, Združene države Amerike, Veliko Britanijo.

Na seji upravnega odbora združenja lesarstva so govorili tudi o konjunkturinih gibanjih v svetu in pri nas, ki kažejo, da bo letošnje leto tudi za lesarje še hudo, naslednje leto pa se jim zaradi povečanega povpraševanja morda že obetajo vsaj nekoliko boljši časi. Res pa je, da se dražijo tudi surovine, zato bodo morali v podjetjih še naprej vse napore vlagati v čim večjo rentabilnost poslovanja.

Predsednik sindikata lesarstva Slovenije (Sinles) **Danilo Vedlin** ob teh podatkih opozarja, da so slabi poslovni rezultati posledica neustreznega odnosa države do lesne industrije, pa tudi "uspešnosti" menedžerjev. Po njegovih besedah ima malo gospodarskih panog v Sloveniji tako dobre naravne in druge danosti za razvoj, kot ravno lesna industrija. Slovenije ima ogromno gozdov, usposobljene kadre in bogato tradicijo na področju lesarstva. Žal pa tega naša država in menedžerji ne znajo izkoristiti. Država je v času gospodarske krize vsem panogam pomagala bolj kot lesarjem, čeprav imajo lesarji med vsemi de-

lovno intenzivnimi panogami po Vedlinovih besedah najboljše perspektive, še zlasti, ko se jim bo po vstopu Slovenije v Evropsko unijo odprl velik enotni evropski trg.

V Evropski uniji je v lesni industriji zaposlenih 1,5 milijona delavcev. Vedlin je prepričan, da glede na usposobljenost naših 21.000 delavcev v lesarstvu, vstop Slovenije v Evropsko unijo zanje ne bi smel biti poseben problem. Nasprotno! Naši delavci so dobro usposobljeni, zato se jim po vstopu Slovenije v Evropsko unijo obetajo boljši časi. Odprto pa ostaja vprašanje, kdo vodi naša lesna podjetja – od tega je v veliki meri odvisna njihova uspešnost. Če so proizvodni programi zastareli in če so sklenjene pogodbe slabe, lesnim podjetjem ne more pomagati še tako velika velika zavzetost delavcev.

Sedanje razmere v lesni industriji na svojih ramenih najbolj občutijo delavci v lesarstvu. Zato bi morali po Vedlinovih besedah plače delavcem v lesni industriji nujno dvigniti, saj se niso povečale, čeprav se je število zaposlenih v panogi krepko zmanjšalo.

»Slovenija ima vse danosti za razvoj lesne industrije, ki je bila včasih tudi decentralizirana, saj so imeli lesnopredelovalne obrate v domala vseh večjih krajih v Sloveniji. To je za Slovenijo zelo pomembno, saj lesna industrija zaposluje tudi veliko delavcev, ki so brez kvalifikacij in so razvrščeni v nižje tarifne razrede. Takšnih delovnih mest pa v Sloveniji primanjkuje, čeprav jih vsaka država potrebuje, saj vsi ne morejo biti inženirji ali doktorji

Danilo Vedlin: Lesna industrija je najbolj perspektivna med delovno intenzivnimi panogami v Sloveniji – žal se država tega premalo zaveda.

znanosti. V zadnjem času pa prihaja tudi na področju lesne industrije do centralizacije v določenih centrih, kar je z narodnogospodarskega vidika slabo. Tudi v zvezi s tem pogrešamo bolj jasne usmeritve in dejanja države,« opozarja Vedlin.

T. K.

Podpora nikšiškim pivovarjem

V odgovoru na prispevek Podpora nikšiškim pivovarjem, objavljenem 13. junija, podpisani Corneel Maes, podpredsednik za korporativno komuniciranje koncerna Interbrew, pravim, da je Interbrew strateški partner Pivovarne Union in da strateško partnerstvo podpirajo tako svet delavcev in člani sindikata Pivovarne Union kot uprava podjetja. Prispevek torej koncern Interbrew napačno prikazuje kot sovražnika Pivovarne Union in njenih zaposlenih.

Avtor je svoja namigovanja v prispevku

zasnoval na dveh napačnih trditvah: da je Interbrew odpustil tretjino zaposlenih v pivovarni Trebjesa v Nikšiću in da je plače zaposlenim v pivovarni zmanjšal za polovico. Število zaposlenih v pivovarni Trebjesa v Nikšiću se je zmanjševalo zadnjih nekaj let, in sicer v okviru posebnega programa, ki je v pivovarni Trebjesa potekal še pred sklenitvijo partnerstva s koncernom Interbrew. Koncern Interbrew je le dopolnil seznam ugodnosti, ki jih je ponudil tistim zaposlenim, ki so se odločili prostovoljno zapustiti podjetje. Povprečna neto plača zaposlenih v pivovarni Trebjesa znaša 395 evrov. Povprečna plača zaposlenih v tej pivovarni je tako devetkrat višja od minimalne plače in štirikrat višja od povprečne plače zaposlenih v Črni gori. Vsakršna namigovanja, da imajo plače zaposlenih v Črni gori kakršnokoli povezavo s plačami zaposlenih v Pivovarni Union, so povsem napačna in v nasprotju z obstoječimi dejstvi.

Corneel Maes, podpredsednik koncerna Interbrew za korporativno komuniciranje

Kako dela sindikalna podružnica podjetja IMP Montaža Maribor

Vodstvo sindikata dela dobro, ker ga podpirajo vsi člani

»Dandanes delavcem nihče ničesar več ne pokloni. Na čelu s svojim sindikatom si morajo vse izboriti sami,« pravita predsednik in podpredsednica sindikata delavcev gradbenih dejavnosti (SDGD) v podjetju IMP Montaža Maribor in v hčerinskem podjetju Marvent **Drago Pušaver** in **Aleksandra Greifoner**. In velja jima verjeti, saj je izvršni odbor sindikata podjetja, ki ga vodita, na nedavni slovesnosti ob dnevu gradbincev v Zrečah prejel plaketo Sindikata delavcev gradbenih dejavnosti Slovenije za leto 2001.

Sekretar SDGD Slovenije **Jernej Jeršan** je podelitev priznanja utemeljil z besedami: »Sindikat družbe v podjetju IMP Montaža na čelu s svojim izvršnim odborom je že vrsto let med

najbolj aktivnimi in uspešnimi na področju gradbeništva v Podravju. « Izvršni odbor obravnava vsa vprašanja, ki se nanašajo na delovnopравни, ekonomski, socialni in materialni položaj svojih članov in vseh delavcev. Svoje ugotovitve in predloge rešitev na korekten način redno posreduje vodstvu družbe. Zaradi dobrega poznavanja razmer in usposobljenosti svojih članov izvršni odbor dosegata tudi dobre rezultate na pogajanjih z vodstvom podjetja o izboljšanju ekonomskega položaja delavcev. Zaradi tega uživa ugled tako pri svojih članih in delavcih kot pri upravi podjetja. «

Zelo pozitivno ocenjuje delo sindikata v podjetju IMP Montaža tudi sekretarka območnega odbora SDGD v Podravju **Branika Jurak**, ki z vodstvom tega sindikata redno sodeluje. »Pomembno vlogo je sindikat v podjetju IMP Montaža odigral tudi pri volitvah sveta delavcev, saj so vsi člani sveta tudi člani sindikata. «

Po besedah Jurakove je vodstvo sindikata podjetja vložilo veliko napora in znanja tudi v reorganizacijo družbe in v uresničitev kolektivne pogodbe. Čeprav ekonomske razmere v družbi niso rožnate in se je število zaposlenih zmanjšalo za polovico, je sindikat s pogajanjem dosegel, da podjetje spoštuje vsaj minimalne pravice delavcev po kolektivni pogodbi. »Ta cilj je lahko izvršni odbor dosegel samo z znanjem, ki si ga njegovi člani redno pridobivajo, saj se redno sindikalno izobražujejo in sodelujejo na vseh seminarjih, ki jih organizirata območni in republiški odbor SDGD,« je prepričana Jurakova. »Glede na razmere v gradbeništvu v Podravju, kjer se je število zaposlenih v zadnjem desetletju zmanjšalo za dve tret-

Aleksandra Greifoner: Sindikat podjetja članom v stiski pomaga tudi s sindikalnimi pomočmi.

Drago Pušaver: Sindikat si prizadeva za socialni dialog v podjetju.

jini, so bili potrebni veliki naporji vseh, da je podjetje IMP Montaža obstalo na trgu brez prisilne poravnave. Velike zasluge za to ima tudi sindikat podjetja, ki je strpno in z razumevanjem uveljavljal spoštovanje delavskih pravic po kolektivni pogodbi, hkrati pa je tudi delavcem, ki so morali zategniti pas, znal pojasniti, da je potrebno za ohranitev delovnih mest uresničitev nekaterih zahtev preložiti od danes na jutri. «

Podjetje IMP Montaža, v katerem je zaposlenih 209 delavcev, opravlja vsa montažna dela pri gradnji centralnih naprav, prezračevalnih sistemov, vodovodnih in drugih instalacij in podobno. Hčerinsko podjetje Marvent (ustanovili so ga letos februarja), ki daje delo in kruh 35 delavcem, pa proizvaja ventilatorje in druge elemente za klimatske naprave.

Marvent, ki veliko izvažata na tuje trge, po Pušaverjevih besedah posluje uspešno, medtem ko ima matično podjetje likvidnostne težave, ki so posledica trenutnih razmer v gradbeništvu.

»Delavci v IMP Montaži prejemajo plače po kolektivni pogodbi, vodstvo podjetja zagotavlja zaposlenim tudi druge pravice, ki so zapisane v kolektivni pogodbi,« pravi Pušaver. »Od začetka letošnjega leta imamo v podjetju novo upravo, s katero ima sindikat dobre in korektne odnose. «

Da podjetje spoštuje kolektivno pogodbo, ima veliko zaslug tudi sindikat, v katerega je vključenih 176 članov. »Danes ni delavcem nič dano samo po sebi, temveč se moramo za vse izboriti sindikati,« opozarja Pušaver. »V našem podjetju se zato sindikat redno dogovarja z upravo o uresničevanju delavskih pravic. Tako poteka v pod-

jetju socialni dialog, ki si ga želi tudi uprava. « O korektnih odnosih med sindikatom in upravo govori tudi podatek, da se sej izvršnega odbora sindikata udeležuje tudi direktor, če je nanje povabljen.

»Naša sindikalna podružnica si prizadeva za čim boljši ekonomski položaj delavcev,« pravi Greifonerjeva. »Poleg tega svojim članom pomaga tudi na številnih drugih področjih. « Tako ima denimo sindikat podjetja komisijo za sindikalne pomoči, ki letno podeli svojim članom od 350.000 do 400.000 tolarjev pomoči. Pomoči dodeljujejo na podlagi prošnje tistim članom in članicam, ki jih zares potrebujejo.

Poleg tega pa imajo v podjetju tudi blagajno vzajemne pomoči, ki sicer ni v rokah sindikata, vendar pa lahko delavcem veliko pomaga.

Podružnica SDGD v IMP Montaži skrbi tudi za usposabljanje svojih članov. Vsako leto pripravi vsaj dva seminarja, poleg tega pa člani sodelujejo tudi na seminarjih, ki jih organizirata območni in republiški odbor SDGD. »Poleg tega pa naša sindikalna podružnica za svoje člane organizira tudi strokovne ekskurzije od Avstrije in Primorske do Madžarske in Gorenjske,« pojasnjuje Greifonerjeva. »Kam nas bo pot vodila v prihodnje, pa naj zaenkrat ostane skrivnost. «

Žal pa na strokovne ekskurzije, ki jih organizira podružnica SDGD, ne morejo vsi člani sindikata in zaposleni, saj številni monterji delajo na terenu.

Izvršni odbor sindikata v podjetju si prizadeva, da bi delavcem omogočil še kaj – denimo rekreacijo v športnih objektih, letovanje v različnih turističnih središčih in podobno. »Žal pa je za to naša podružnica trenutno finančno prešibka,« pravi Greifonerjeva. »Upajmo, da se bo z leti tudi to izboljšalo. «

V čem je pravzaprav skrivnost uspeha izvršnega odbora SDGD v IMP Montaži? »Naš izvršni odbor lahko dobro deluje, ker ga v njegovih prizadevanjih v odnosu do uprave zares podpirajo vsi člani,« pravi Pušaver. »Res pa je tudi, da naši člani in vsi delavci vedno dobijo povratne informacije z vseh posvetovanj in pogajanj, ki jih ima vodstvo sindikata z upravo. Da bi lahko čim bolj verodostojno prenesla informacije s pogajanjem delavcem, na njih marsikdaj sodelujeva kar oba s podpredsednico. Tako naš sindikat skrbi za to, da v podjetju poteka socialni dialog med vodstvom podjetja in zaposlenimi. Morda tudi zato naša sindikalna podružnica deluje uspešno. S tem pa zagotovo prispeva tudi k uspešnemu delu in poslovanju podjetja, saj sta socialno partnerstvo in socialni mir v podjetju prvi pogoj za njegovo uspešno delo. «

Dragica Kraševc je v tovarni stavbnega in sedežnega pohištva Liko, Vrhnika, vodenje sindikata prevzela pred tremi leti. Takrat je imel okoli 60 članov, od lani pa se je število skoraj podvojilo. Zdaj jih ima 109, čeprav Kraševc ne vodi

Zaposleni se pa kar včlanjujejo

Pogovarjali smo se z Dragico Kraševc iz vrhniškega Lika

kakšne posebne akcije za pridobivanje članstva. Sindikat Sinles je v Liku 'manjšinski' sindikat, saj je dvakrat številčnejši in zato reprezentativen v okviru podjetja sindikat Neodvisnost. Z Dragico Kraševc smo se pogovarjali o delovanju sindikata Sinles v Liku, o odnosih in sodelovanju obeh sindikatov ter seveda o mogočih vzrokih za samodejno naraščanje članstva v sindikatu, ki ga vodi.

Za uvod je Kraševc dejala, da imajo sindikalni aktivisti Neodvisnosti v podjetjih več neposredne podpore z višjih ravni organiziranosti kot sindikalni zaupniki v svobodnih sindikatih.

"Je pa zanimivo," je dejala, "da smo kljub temu članstvo našega sindikata od lani natanko podvojili, v Neodvisnosti pa je članov približno toliko kot lani. Se pravi, da se tisti, ki niso bili opredeljeni oziroma člani kakega sindikata, odločajo za vstop v naš sindikat. V Liku d. d. je zaposlenih 631 delavcev, od tega števila jih je v naš sindikat včlanjenih 109, v Neodvisnost pa 245. Nepovezanih pa je 277 delavk in delavcev, malo manj od polovice zaposlenih, in to je na svoj način za sindikate zaskrbljujoče."

Kaj vse je v poslovnem sistemu Liko?

"Delniška družba Liko je srce sistema, ki ima še dve hčerinski podjetji: Invalidsko podjetje Modus z okoli 70 zaposlenimi in Liko Pris s 45 delavci. Preostali delavci pa so zaposleni pri izdelavi stavbnega pohištva v treh proizvodnih enotah Liko d. d. na Verdu in v Borovnici."

Ali ste si v Sinlesu prizadevali povečati število članstva s kakšno akcijo?

"Akcijo je pred leti vodila Maja Kavec, ko je bila tu poverjenica. Sindikat namreč prejšnja leta ni imel svojega vodečega člana. Jaz sem zdaj predsednica tretje leto in pred tem so vse aktivnosti sindikata vodili neposredno z območne sindikalne organizacije ZSSS, ker v podjetju ni bilo za vodenje sindikata nobene pripravljenosti. Nasproti temu je bil sindikat Neodvisnost zelo aktiven, močan, agresiven. Njihova aktivistka je bila dnevno v proizvodnji in novačila delavke in delavce v svoj sindikat. Ljudje, željni sprememb, so se ji množično odzivali."

Kateri sindikat je v podjetju reprezentativen?

"Neodvisnost, ker je številčno najmočnejši."

Ali to pomeni, da vi z upravo nimate neposrednih stikov?

"Kadarkoli kaj potrebujem, pridem do direktorja in še nikdar nisem bila odbita, češ, da nismo reprezentativni sindikat. Celo nasprotno, direktor Roman Strgar je sam dejal, da hoče imeti dobre odnose z vsemi sindikati."

Ali pristopajoče povprašate o vzroku za pristop?

"Nekateri sami povedo, da se jim zdi, da bodo imeli večjo pravno varnost, nekaterim je všeč to, da smo iz lastnih sredstev izplačali simbolično vrednost za nabavo ozimnice. Morda ljudi priteguje dejstvo, da nismo revolucionarni, agresivni, da podpiramo pozitivna prizadevanja uprave. Smo pa tudi pri solidarnostnih pomočeh dosti aktivni. Ta gre sicer iz sredstev podjetja, vendar na predlog sindikata."

Toda to predlaga najbrž tudi Neodvisnost?

"Ne vem, kakšne vse postopke oni vodijo, verjetno pa tudi sodelujejo pri tem. Vendar če bi oba sindikata delovala enako, ljudje ne bi imeli razloga, da dajejo prednost našemu. Verjetno vidijo, da določene stvari uresničujemo."

Jaz sama kot predsednica sindikata pa imam to slabost v primerjavi z mojo kolegico iz Neodvisnosti, da ne delam v proizvodnji. Iz pisarne je težje vzdrževati stalen stik s članstvom, ki je večinoma zaposleno za stroji. Če bi tudi jaz delala v proizvodnji, bi se s člani mimogrede, ob delu, pogovorila o marsičem. Tako pa moram predvsem opravljati svoje delo, razen tega greš lahko v proizvodnjo samo s točno določenim namenom. Nič ni torej mogoče

opraviti mimogrede, spontano, pa še ljudje me manj poznajo. Seveda pa tudi nisem čutila kakih potreb, da bi organizirala in spodbujala članstvo k kakim akcijam."

Dva sindikata – enaki interesi.

Ali sodelujeta?

"Skozi skupno delovanje se enakost interesov ne kaže. Ni videti kakšne pripravljenosti za sodelovanje ali skupne akcije."

Kdo ponuja sodelovanje, kateri sindikat ga odklanja?

"Ponujali smo ga vsekakor mi, jaz osebno. Na prvih srečanjih sem vedno dajala prednost članstvu v kolektivu pred članstvom v posameznem sindikatu. Po mojem so rezultati možni le, če sindikati delujemo skupaj, povezano. Vendar posebnega posluha s strani Neodvisnosti ni bilo. Morda smo se najprej razšli pri soglasju za izvajanje nočnega dela pred tremi leti. Jaz sem menila, da se nočno delo lahko organizira, če so zakonsko določeni pogoji v celoti izpolnjeni in če se delavke strinjajo. Sindikat Neodvisnost pa je trdil, da pogoji niso spoštovani in da so bili zaposleni prisiljeni podpisati izjave o pristanku na nočno delo. Ko smo se z delavkami in delavci soočali, nihče ni rekel, da se z nočnim delom ne strinja oziroma da je bil izjavo prisiljen podpisati. V sedanjih ekonomskih razmerah si nekateri želijo zaslužiti kaj več magari z nočnim delom."

Takrat so nas v drugem sindikatu ožigosali, da delamo z vodstvom z roko v roki, da vse potrdimo, kar vodstvo predlaga. Razhajali pa smo se še pri drugih zadevah. Vendar napetosti med obema sindikatoma v zadnjem letu ni več čutiti, vendar ne vem, ali gre

Dragica Kraševc: Kaže, da so se ljudje prepričali, da je naš sindikat dovolj konkreten v delovanju in pozitivno, dolgoročno naravnano. In pristopajo, ker menijo, da zanje lahko kaj koristnega naredimo.

pri tem za slabšo aktivnost Neodvisnosti ali za omilitev njihovih stališč."

Problemov v podjetju ni?

"Jaz jih zaenkrat ne čutim. Za lesarijo poslujemo dokaj uspešno. Mučimo se sicer z neizprosno konkurenco, razmere na trgu se sprti spreminjajo. Naš paradni konj je prodaja notranjih vrat, pri tem pa smo vezani na prodajo stavbnega pohištva doma, kjer obseg gradnje ni prav zadovoljiv. Na nemškem trgu so težave. Dnevni paradni konj računalniška proizvodnja v Liko Pris pa je zašla v težave, ki se vlečejo že drugo leto zapored."

Zato menim, da časi niso primerni za kakšno revolucionarno aktivnost sindikata, za vnašanje nemira v podjetje, češ da je v njem kaj narobe."

Kajpak ni nič tako zelo narobe. Plače so redne, kolektivno pogodbo se spoštuje, res pa so izhodišča za plače v naši kolektivni pogodbi nizka. Zato ljudje niso zadovoljni, vendar se uprava drži okvirov kolektivne pogodbe. Regres redno dobimo vsako leto v dveh obrokih. Eskalacijska lestvica pri plačah je striktno upoštevana, žal pa kvari sistem nagrajevanja, ki v prvih štirih tarifnih razredih ni več stimulatívno. Zato motivacija delavcev v proizvodnji upada, saj niso stimulirani za kakšno pridno delo."

Ali se pripravljate sprememba v sistemizaciji in plačnega sistema?

“O spremembi plačnega sistema razmišljajo v podjetju v mnogih smereh, vendar rešitve ne najdejo. Mase za plače se ne da povečati, kajti naše censke kalkulacije tega ne prenesejo. Celoskalacija ne bo majhen zalogaj za podjetje. Da bi pa zato povečali cene na svetovnem trgu, ne moremo niti sanjati. Pogosto je ceno celo zadržati na sedanji ravni zelo težko. Mi denimo prodajamo stole v ZDA, kjer smo odvisni od tečaja dolarja, ki se precej menja in to je težko prenesti.

Skušamo pa nekaj storiti za nižje plačilne skupine, da bi ti delavci ne imeli občutka, da je vseeno, koliko in kako delajo, ker dobijo vedno enako plačo. Skušamo nekaj pogruntati, da bi tudi te delavce spodbujali s stimulaturnim plačevanjem dela. Ne vemo pa še, od kod vzeti denar za to.”

Kakšno je vzdušje v Liku?

Ali ljudje radi hodijo na delo, ali se v podjetju dobro počutijo?

“Ne bi si upala trditi, da je v Liku slabo vzdušje, vendar se prav tako ne bi hotela hvaliti, da je odlično. Vzdušje v vsaki firmi se v veliki meri prilagaja poslovnim rezultatom. Kadar se ljudje boje, da bodo ostali brez zaposlitve, marsikaj potlačijo vase, z marsičem potrpijo.

IUV je bila svoj čas paradni konj občine in v drugih podjetjih smo se morali bojevati za slehernega delavca. Vsak bi želel delati v IUV in prenekateri nam je tudi ušel v usnjarno za 20 tisočakov večjo plačo, potem ko smo ga že vključili v svoje okolje in mu rešili še stanovanjsko vprašanje. Je pa IUV v minulih letih doživela velike pretrse in veliko ljudi je ostalo brez zaposlitve. To se je odrazilo tudi

na naših delavcih, ki zdaj drugače gledajo na zaposlitev. Položaj v vrhniški občini se je precej poslabšal tudi v drugih podjetjih. Sicer velikega odpuščanja ni bilo, zato pa se tisti, ki še imajo delo, trudijo, da ga obdržijo.”

Trinajsta plača? Kakšna prireditev ob novem letu?

“Trinajste plače pri nas ni, božičnice pa smo lani dobili po osem tisočakov. Bila je bolj lepa gesta kot prava božičnica, saj smo imeli za sabo težke čase, tudi izgubo.

Zabave ob koncu leta pa že zelo dolgo nismo imeli skupne. Zaključek leta je v vsakem okolju posebej, ljudje ga sami organizirajo, brez sodelovanja firme. Ob božičnici dobimo čestitko in koledar in to je vse.

Vendar je treba upoštevati poslovne rezultate. Presenetljivo je že to, da se je Liko uspel obdržati, ko je propadla skoraj polovica larsarske industrije v Sloveniji. Marsikatero od podjetij, ki so imela težave, se še danes s težavo pobira, mi pa smo obdržali ime, delo, obseg proizvodnje, trg in to je nedvomno zasluga vodstva.”

Glede na to, da je delo v sindikatu zahtevno in ga opravljate poleg rednega dela, in glede na to, da boste kmalu končali štiriletni mandat, ali vas delo v sindikatu še mika? Če bi vas člani prepričevali, da vztrajate?

“Nimam predsedniških ambicij, vendar sem pripravljena s svojimi izkušnjami in znanjem vedno pomagati, tudi v tem smislu. Seveda pa ni vse v predsednikovanju, lahko se veliko naredi s pobudami in zamislimi, ki jih sprožiš. S prevzemom kakšne aktivnosti.”

B. R.

Sindikalna lista

Julij 2002

Gospodarske dejavnosti
(temelj je SKP
za gospodarstvo)
SIT

Javni sektor*
(nekdanje
negospodarstvo)
SIT

Prvi del

1. Dnevnice

– cela dnevnicna (nad 12 do vključno 24 ur odsotnosti)	3.500,00	4.252,00
– polovična dnevnicna (nad 8 do 12 ur odsotnosti)	1.750,00	2.125,00
– znižana dnevnicna (od 6 do 8 ur)	1.218,00	1.480,00

2. Kilometrina

(od 5. 2. 2002 dalje)	50,97	50,97
(od 19. 2. 2002 dalje)	51,42	51,42
(od 5. 3. 2002 dalje)	51,63	51,63
(od 19. 3. 2002 dalje)	53,76	53,76
(od 3. 4. 2002 dalje)	55,35	55,35
(od 16. 4. 2002 dalje)	57,24	57,24
(od 30. 4. 2002 dalje)	56,10	56,10
(od 14. 5. 2002 dalje)	55,47	55,47
(od 28. 5. 2002 dalje)	55,92	55,92
(od 11. 6. 2002 dalje)	54,54	54,54
(od 25. 6. 2002 dalje)	54,75	54,75

3. Ločeno življenje*

90.546,00 62.066,00

4. Prenočišče – povračilo stroškov prenočevanja do višine zneska po predloženem računu, ki ga odobri delodajalec

5. Regres za prehrano (od 1. 1. 2002)

– po SKPGD (na delovni dan) 690,00 690,00

Drugi del

1. Jubilejne nagrade

– po SKPGD (delo pri zadnjem delodajalcu)		
– za 10 let	64.887,00	52.178,00
– za 20 let	97.331,00	78.266,00
– za 30 let	129.774,00	104.355,00

2. Odpravnina ob upokojitvi

452.728,00 686.430,00
ozioroma dve plači ozioroma tri plače
delavca, če je to delavca, če je to
zanj ugodneje zanj ugodneje

3. Solidarnostne pomoči*

– po SKPD – ob smrti delavca	135.818,00	104.355,00
– ob smrti v ožji družini	67.909,00	–

4. Minimalna plača (od 1. 1. 2002)

94.675,00 94.675,00

5. Zajamčena plača (od 1. 1. 2002)

47.570,00 47.570,00

6. Regres za letni dopust

– najmanj (od 26. 4. 2002)	125.805,00	
– ali največ	160.167,00	125.805,00
(70 % povprečne slovenske plače)		

* 1. Javni sektor tudi v okviru gospodarskih dejavnosti izplačuje ločeno življenje po zakonu (Uradni list RS št. 87/97).

2. V javnem sektorju se uporablja zakon, za jubilejne nagrade, regres za letni dopust in solidarnostno pomoč pa kolektivna pogodba.

3. Regres za letni dopust v gospodarstvu (najnižji – minimalni znesek) je določen z Aneksom k kolektivni pogodbi za gospodarske dejavnosti 26. 4. 2002.

SLOVENIJA V EVROPSKI UNIJI

Vse kar mora vedeti Slovenec –
jutrišnji državljan EU

Koliko glasov bo imela Slovenija v evropskem parlamentu?

Odgovor: Pogodba iz Nice je okrepila zakonodajno vlogo evropskega parlamenta. Maksimalno število poslanskih sedežev je omejeno na 732. Določeno je število sedežev po državah. Ko se bodo državne kandidatke priključile EU, bodo sedeži v evropskem parlamentu razdeljeni takole: Nemčija – 99, Francija – 72, Italija – 72, Velika Britanija – 72, Španija – 50, Nizozemska – 25, Belgija – 22, Grčija – 22, Portugalska – 22, Švedska – 18, Avstrija – 17, Finska – 13, Danska – 13, Irska – 12, Luksemburg – 6, Poljska – 50, Romunija – 33, Madžarska – 20, Češka – 20, Bolgarija – 17, Slovaška – 13, Litva – 12, Latvija – 8, Slovenija – 7, Ciper – 6, Estonija – 6 in Malta – 5.

Vir: publikacija Informacijskega centra Delegacije Evropske komisije v Sloveniji

Cestno podjetje Maribor bo ustanovilo družbo pooblaščenko

Pred zadnjo skupščino delničarjev so imeli v Cestnem podjetju Maribor kar nekaj skrbi, saj je vse kazalo, da želi nekdo izpeljati sovražni prevzem podjetja. Kaj bi se po prevzemu dogajalo s podjetjem in zaposlenimi, ne ve nihče. Da bi se izognili takšnim negotovim situacijam, so se v podjetju odločili, da bodo ustanovili družbo pooblaščenko.

S to odločitvijo je na novinarski konferenci ob 40-letnici podjetja javnost seznanil direktor Anton Bergauer. Po njegovih besedah si bodo v Cestnem podjetju Maribor prizadevali, da bi preko družbe pooblaščenke delavci in menedžerji skupaj s strateškimi partnerji v treh letih popolnoma obvladovali 51 odstotkov lastniškega deleža podjetja. Zdaj ima podjetje v skladu lastnih delnic okoli 5 odstotkov delnic, 14 od-

stotkov delnic imajo zaposleni in bivši zaposleni, okoli 6 odstotkov delnic pa imajo menedžerji.

Sicer pa se je Cestno podjetje Maribor v minulih štiridesetih letih po Bergauerjevih besedah razvilo iz lokalnega podjetja v sodobno in evropsko primerljivo delniško družbo s področja vzdrževanja državnih in lokalnih cest. Ta sedaj svojo dejavnost uspešno širi tudi na gradnjo cest in avtocest, kanalizacij, čistilnih naprav in opravljanje različnih strojnih in prevoznih storitev. Danes je v Cestnem podjetju Maribor 529 zaposlenih, od tega 341 za nedoločen čas, ki so lani ustvarili 5,3 milijarde tolarjev celotnega prihodka.

Podjetje je v zadnjih treh letih pridobilo certifikat kakovosti ISO 9001 in okoljevarstveni

certifikat ISO 14001. Veliko je investiralo zlasti v ekološko posodobitev asfaltne in vzdrževalne baze, v mehanizacijo za asfaltiranje, v vozniki park ter v delovno okolje. Od leta 1994 do danes je podjetje za naložbe namenilo 20 milijonov evrov. Trenutno gradijo predelavo gradbenih odpadkov. Drobilno napravo so že nabavili, zdaj pa si prizadevajo pridobiti koncesijo za opravljanje te dejavnosti in koncesijo za vzdrževanje državnih cest.

Zaradi recesije se je dobiček v podjetju močno zmanjšal, saj je lani dosegel samo sedem milijonov tolarjev, predlani pa 19 milijonov tolarjev. Zato je skupščina delničarjev sklenila, da ostane bilančni dobiček iz prejšnjih let v višini 292 milijonov tolarjev nerazporejen. Po Bergauerjevih besedah v podjetju ta dobiček hranijo za hude čase, saj pričakujejo, da bo recesija v njihovi dejavnosti trajala še leto ali dve, nato pa se nadejajo nove konjunkturo.

V Cestnem podjetju Maribor spoštujejo kolektivno pogodbo tako glede plač kot tudi vseh drugih določil.

T. K.

Na festivalu Lent pol milijona obiskovalcev

V starem mestnem središču Maribora se bo ta teden končal poletni festival Lent 2002. Gre za največji poletni festival v državi, na katerem se bo letos na devetih različnih odrih zvrstilo več kot 400 koncertov, gledaliških, opernih in baletnih predstav ter drugih kulturnih in zabavnih prireditev, na katerih bo nastopilo preko 3500 izvajalcev iz Slovenije in tujine. Festival organizira Narodni dom Maribor, njegov pokrovitelj pa je Nova Kreditna banka Maribor. Za organizacijo festivala bodo letos porabili več kot 1,5 milijona evrov. Veliko večino teh sredstev so zagotovili sponzorji. Festival ob Dravi vsak večer in noč obišče več tisoč ljudi. Organizatorji pričakujejo, da bo v šestnajstih dneh festival obiskalo od 400.000 do 500.000 obiskovalcev iz vse Slovenije in tujine.

T. K.

Novo uspešno podjetje na lokaciji nekdanjega Tama

Industrijska cona na lokaciji Tama postaja simbol novih časov

Na lokaciji bivšega Tama v Mariboru je Hermes Softlab so pred dnevi slavnostno odprli novo poslovno stavbo. Podjetje, ki je med najbolj uspešnimi v Sloveniji, zaposluje vrhunske strokovnjake in v tujino prodaja slovensko znanje v obliki računalniških programov. Na slovesnost je prišel tudi predsednik vlade Janez Drnovšek. Dejal je, da je bil Tam vrsto let simbol nekdanje propadajoče industrije, ki kljub pomoči države ni imela objektivnih možnosti za ohranitev in razvoj. Z novo poslovno stavbo Hermesa Softlaba pa po Drnovškovih besedah industrijska cona na lokaciji nekdanjega Tama postaja simbol nove propulzivne informacijske in programske indus-

trije, s katero Slovenija uspešno sledi razvoju v Evropski uniji.

Na slovesnosti so bili tudi minister za informacijsko družbo Pavle Gantar, ljubljanska županja Vika Potočnik, mariborski župan Boris Sovič, podpredsednica Gospodarske zbornice Slovenije Marta Kos in številni drugi gosti.

V mariborski podružnici Hermesa Softlaba je zaposlenih 127 zvečine visokošolsko izobraženih strokovnjakov ter magistrov in doktorjev znanosti. Po besedah prvega moža tega podjetja Rudija Brica ima to podjetje zaposlenih 674 strokovnjakov v petih evropskih državah in Združenih državah Amerike. Lani so s prodajo sto-

ritev v dvaintrideset držav sveta ustvarili 41 milijonov evrov prihodka. Po njegovih besedah bo v novi poslovni stavbi v Mariboru čez čas delalo 250 inženirjev in drugih strokovnjakov. Po Bričevih besedah ima Slovenija vse možnosti, da postane silicijska dolina vzhodne in srednje Evrope, vendar pa bo morala zato še več kot doslej investirati v izobraževanje in znanost.

Predsednik Drnovšek, ki ga na lokaciji Tama niso videli že od prejšnjih volitev, je dejal, da je zgodba o Hermesu Softlabu prava zgodba o uspehu. Po njegovih besedah je Hermes Softlab začel prihodnosti.

Drnovšek je opozoril tudi na sodelovanje tega podjetja s fakulteto za računalništvo, elektrotehniko in informatiko mariborske univerze. Slednja uspešno usposablja nove strokovnjake in kadre, ki imajo dobre zaposlitvene možnosti.

Po Drnovškovih besedah postaja informacijska industrija nesporno prednostna usmeritev v Evropski uniji, ki si prizadeva na tem področju dohitevi in prehiteti Združene države Amerike.

Prav Slovenija ima na področju informatike

Služba vlade za evropske zadeve je za sejo ekonomsko-socialnega sveta pripravila poročilo o sprejemu zakonodaje na socialnem področju, usklajene z evropskim pravnim redom. Iz gradiva povzemamo prvi del, ki vsebuje pregled evropske zakonodaje na socialnem področju.

Evropska unija lahko zakonsko ureja le področja, navedena v ustanovitveni pogodbi. To še posebej velja za socialno in delovno področje, ki sta bili vedno predmet nacionalnih politik. Svet lahko zakonodajajo s tega področja sprejema le s kvalificirano večino ali soglasjem članic. Soglasje je na primer potrebno pri vprašanih socialne varnosti delavcev, predstavljanja zaposlenih in kolektivnih pogajanj, pogojih za zaposlovanje državljanov iz tretjih držav.

O varovanju delavcev pred in v primeru odpuščanj ima Evropska unija štiri direktive.

Direktiva o varovanju delavcev pred kolektivnimi odpusti nalaga delodajalcu, da vsaj mesec dni pred odpustom o svoji nameri obvesti delavce, zavod za zaposlovanje in druge pristojne organe. Delodajalec naj bi skupaj z njimi pripravil program presežnih delavcev. Ta program naj bi zmanjševal število brezposelnih s prekvalifikacijami in prezaposlitvami. Direktiva velja, če želi delodajalec v obratu z do 100 zaposlenimi odpustiti vsaj 20 delavcev, deset odstotkov delavcev v obratih s 100 do 300 zaposlenimi, 30 delavcev v obratu z več kot 300 zaposlenimi, vsaj 20 delavcev v treh mesecih ne glede na število zaposlenih.

Direktiva o varovanju delavcev v primeru prenosov podjetja pravi, da mora novi lastnik podjetja ali njegovega dela hkrati s podjetjem prevzeti tudi dolžnosti starega lastnika do zaposlenih, ki izhajajo iz pogodb o zaposlitvi in to do izteka pogodb ali podpisa novih. Stari in novi lastnik morata o prodaji obvestiti zaposlene in se z njimi posvetovati. Če bi po prevzemu podjetja novi lastnik želel odpustiti delavce iz ekonomskih razlogov, velja direktiva o kolektivnih odpustih.

Direktiva o varovanju delavcev v primeru insolventnosti delodajalca nalaga državam ustanovitev jamstvenega sklada, ki v primeru stečaja delavcem izplača neizplačane plače. Čeprav je delodajalec delavcem dolžan več kot tri mesečne zasluzke, lahko država to omeji na največ tri.

prihodnost, saj ima že danes veliko izobraženih ljudi, ki lahko enakopravno tekmujejo v razvijanju novih programov in tehnologij.

Vlada si bo po Drnovškovih besedah še naprej prizadevala za večja vlaganja v izobraževanje ter nove informacijske tehnologije. Da so bili v Sloveniji v zadnjih letih na področju informatizacije doseženi opazni premiki, ima za sluge tudi ministrstvo za informacijsko družbo, ki ga je tokratna vlada oblikovala prvič.

Po Drnovškovih besedah Slovenija na področju informatizacije uspešno lovi razvoj v Evropski uniji, nekatere države unije pa je na tem področju že prehitela. Mariborski župan Boris Sovič je opozoril, da s poslovno stavbo Hermesia Sofitlaba razvoj v novi industrijski coni na Teznu še zdaleč ni končan. V tej coni že posluje okoli novih sto podjetij, Pošta Slovenije pa tu gradi svoj novi logistični center. Podjetja v tej coni dajejo delo in kruh že preko 2500 delavcem. Seveda pa nova podjetja še niso nadomestila blizu 8000 delovnih mest, ki so propadla v Tamu.

T. K.

Pregled evropske socialne zakonodaje

Le za manjši del direktiv imamo prehodna obdobja

Direktiva o minimalni vsebini pogodbe o zaposlitvi nalaga državam, da z zakonom določijo vsebino pogodbe o zaposlitvi. Pogodba mora vsebovati vsaj imena pogodbenih strank, mesto, naziv in kategorijo dela, datum nastopa dela, dolžino zaposlitve, število dni dopusta, dolžino odpovednega roka, plačo, število delovnih ur in kolektivno pogodbo. Direktiva ne velja za pogodbe o zaposlitvi za manj kot mesec dni in za manj kot osem ur na teden.

Direktiva o delovnem času določa, da ima delavec v obdobju 24 ur pravico do 11 ur počitka. Če delavec dela neprekinjeno več kot šest ur, ima pravico do odmora skladno s kolektivno pogodbo. V sedmih dneh ima delavec pravico do 24-urnega nepretrganega počitka, načelno v nedeljo. Število delovnih ur na teden ne sme presegati 48 ur, letno pripadajo zaposlenim vsaj štirje tedni plačanega dopusta. Če delavci delajo ponoči, ne smejo v 24 urah narediti več kot osem nočnih ur in morajo biti redno zdravniško pregledani. Delodajalci morajo o nočnem delu informirati tudi javne ustanove in poskrbeti za varnost in zdravje delavcev, ki delajo ponoči.

Direktiva o varovanju mladih pri delu zahteva od držav, da sprejmejo ukrepe za preprečevanje dela otrok. Najnižja možna starost za zaposlitev otrok je enaka starosti otrok, ki niso več šoloobvezni, praviloma znaša 15 let. Mlajši otroci smejo delati le v kulturnih, umetniških, športnih in reklamnih aktivnostih, vendar morajo pristojne ustanove s tem soglašati, delo pa ne sme biti nevarno in otrok ne sme ovirati pri izpolnjevanju šolskih obveznosti. Za otroško delo direktiva natančno določa delovni čas, nočno delo. Delodajalci so po direktivi dolžni varovati zdravje otrok in organizirati redne zdravniške preglede.

Direktiva o varovanju delavcev za določen čas ali s skrajšanim delovnim časom nalaga delodajalcem, da teh delavcev ne smejo diskriminirati v primerjavi z zaposlenimi za nedoločen čas.

Direktiva o evropskih svetih delavcev predvideva ustanovitev sveta delavcev, ki se lahko vsaj enkrat letno sestane z najvišjim vodstvom podjetja, ki ima sedež v drugi državi. Na tem sestanku naj bi predstavniki delavcev dobili podatke o poslovanju podjetja in njegovih načrtih za prihodnost. Direktiva velja za podjetja, ki zaposlujejo najmanj 1000 delavcev in imajo vsaj dve podjetji z najmanj 150 zaposlenimi v dveh različnih državah članicah EU.

Področje varnosti in zdravja pri delu ureja preko 30 direktiv, ki določajo, čemu smejo biti delavci izpostavljeni in kakšna mora biti njihova zaščita. Slovenija je že sprejela več direktiv. Za direktive, ki bi zahtevale večje investicije in bi ogrozile manjša podjetja, pa je Slovenija zahtevala prehodno obdobje do leta 2005.

Direktiva o enakem plačevanju določa, da oba spola za enako delo prejmeta enako plačilo. Enaki kriteriji se morajo uporabljati tudi za izračunavanje plač moških in žensk, za izračun nadomestil, odpravnin, dodatkov, regresov.

Direktiva o enaki obravnavi na delovnem mestu prepoveduje diskriminacijo žensk pri zaposlovanju, napredovanju, pri poklicnem uspo-

sabljanju in pri pogojih dela. Izjeme dovoljuje le na delovnih mestih, kjer je spol izključni pogoj za opravljanje dela in ko gre za zaščito nosečnic. Diskriminacija je dovoljena tudi v primeru, da gre za zaposlitev manj številčnega spola.

Namen direktive o enaki obravnavi žensk, ki opravljajo samostojno dejavnost je urediti status žensk, ki delajo v družinskih podjetjih in opravljajo hišna opravila brez pogodbe o zaposlitvi.

Direktiva o prenosu bremena dokaza v primerih spolne diskriminacije spreminja sodne postopke. Dosedaj so morale ženske, kot tožeče stranke, dokazovati na sodiščih, da so diskriminirane. Po direktivi pa so delodajalci, kot tožene stranke, dolžni dokazovati, da tožeče stranke niso diskriminirali.

Direktiva o varnosti nosečih delavk in delavk, ki so pred kratkim rodile, nalaga delodajalcem, da ocenijo tveganje na delovnem mestu, na katerem delajo nosečnice in jih o rezultatih ocene obvestijo. Če ugotovijo, da tveganje res obstoji, morajo delodajalci omejiti čas izpostavljenosti tveganju ali delavko premestiti na drugo delovno mesto. Če to ni možno, ima po direktivi takšna delavka pravico do porodniškega dopusta. Med nosečnostjo in še določen čas po njej (odvisno od nacionalne zakonodaje) ženske niso dolžne opravljati nočnega dela, če imajo za to zdravniško potrdilo. Taka delavka mora biti premeščena na delo podnevi ali pa se ji podaljša porodniški dopust, ki traja najmanj 14 tednov (v tem času delavk ni dovoljeno premeščati).

Direktiva o starševskem dopustu daje moškimi in ženskam individualno pravico do trimesečnega starševskega dopusta, ki ga starša lahko izkoristita do osmega leta otrokove starosti. Države članice EU so dolžne sprejeti zakonodajo, ki bo preprečevala odpuščanje delavcev, ki prosijo za porodniški dopust.

Direktiva o enaki obravnavi moških in žensk v socialnih sistemih prepoveduje diskriminacijo pri izplačevanju boleznin, invalidnin ... Direktiva o nacionalnih sistemih dovoljuje različno starost pri upokojevanju, direktiva o zaščiti poklicnih skupin pa prepoveduje različno starost pri upokojevanju.

Na podlagi Amsterdamske pogodbe sta bili leta 2000 sprejeti dve direktivi o boju proti diskriminaciji. Direktiva 78 prepoveduje diskriminacijo na podlagi veroizpovedi, invalidnosti, starosti in spolne usmerjenosti. Spolno nadlegovanje je oblika diskriminacije, k diskriminaciji se šteje tudi napeljevanje k njej. Po direktivi je invalidnim osebam treba zagotoviti prilagojena delovna mesta. Vsaka oseba, ki meni, da je diskriminirana, ima dostop do sodnega varstva, ki ga lahko sproži tudi zainteresirano legitimno društvo ali organizacija. Breme dokaza leži na toženih strankah. Ta direktiva bo začela veljati 2. decembra 2003.

Direktiva 43 določa okvir za boj proti diskriminaciji na podlagi rase ali etničnega izvora. Po tej direktivi so članice EU dolžne imenovati posebna telesa, ki bodo promovirala rasno enakost. Ta direktiva bo začela veljati julija 2003.

Priljubljen: F. K.

SKEI

Zaradi aneksa št. 5 bodo večje že plače za junij

V Gospodarski zbornici Slovenije so predstavniki delodajalcev in sindikatov prejšnji četrtek podpisali že peti aneks h kolektivni pogodbi dejavnosti. Zanj so se dogovorili na kratkih pogajanjih v začetku junija. Kar več tednov pa so delodajalci potrebovali, da so parafirani aneks tudi potrdili.

Kot je ob podpisu povedal **Janez Renko**, vodja pogajalske skupine delodajalcev, je bistvo aneksa predčasna uveljavitev 3,5-odstotne eskalacije s 1. junijem, avgusta pa se bodo plače povečale še za 0,7 odstotka. Po Renkovih besedah se bodo plače v kovinski in elektroindustriji povečale že četrtri letos, skupno povečanje pa bo znašalo 12 odstotkov.

Renko je še omenil, da bo nov plačni model uveljavljen z zamikom, ki je tudi objektivno pogojen s pogajanjem o socialnem sporazumu in sprejemanjem zakona o kolektivnih pogodbah.

Po besedah **Bogdana Ivanoviča**, vodje sindikalne pogajalske skupine, bo novi aneks cenjen le dva meseca, ko bo začela veljati eskalacija, zapisana v dogovoru o plačni politiki.

Omenil je tudi pripravljenost vseh partnerjev, da nadaljujejo pogajanja o novem plačnem modelu.

Ivanovič je optimist in misli, da bodo v strokovni skupini zbrali dovolj znanja, volje in tudi poguma, da pripravijo podlago za nadaljevanje pogajanj.

F. K.
Bogdan Ivanovič, vodja pogajalske skupine sindikatov.

POJASNILO ANEKSA št. 5 h kolektivni pogodbi za dejavnost kovinskih materialov in livarn ter za kovinsko in elektroindustrijo Slovenije in popravek članka »Izhodiščne plače večje za tri odstotke in pol« v DE št. 22 od 13. junija 2002

Pooblaščeni podpisniki so Aneks št. 5 h KPD podpisali dne 27. 6. 2002. Vsebinsko tega aneksa pomeni:

1. Za junij (izplačilo plač v juliju) in za julij 2002 (izplačilo plač v avgustu) se izhodiščne plače po tarifni prilogi h KPD povišajo za 3,5 % glede na maj 2002. To pomeni, da bodo udeleženci naše KPD imeli prednost 2 mesecev po 3,5 % glede na druge dejavnosti – vezano na Dogovor o politiki plač za obdobje 2002 – 2004. Ali drugače povedano: 2 meseca po 3,5 % je 7,0 % in ker je ta uveljavitev z junijem, do konca leta pa je še 7 mesecev, povprečno po 1,0 % na mesec do konca leta 2002.

2. Za avgust 2002 (izplačilo plač v septembru) se izhodiščne plače po KPD povišajo za 4,2 % glede na maj 2002. Ali drugače povedano: izhodiščne plače po KPD se za avgust (in dalje do novega predvidenega povišanja v decembru 2002 – izplačilo plač v januarju 2003) povišajo le za 0,7 % (razlika med 4,2 % po Dogovoru o politiki plač za letošnje leto in že uveljavljenim povišanjem za 3,5 %).

3. Na seji RO SKEI dne 28. 6. 2002 so prisotni prejeli fotokopijo podpisanega aneksa z nalogo, da ga vročijo območnim oz. regijskim sekretarjem SKEI, ti pa pred-

sednikom sindikalnih podružnic. Ni ovire, da bi pri delodajalcih izvedli povišanje osnovnih plač že na osnovi fotokopije podpisanega aneksa (torej ni potrebno čakati na objavo aneksa v Ur.l. RS). V primeru, če bodo kateri delodajalec vendarle vztrajal na realizaciji povišanja šele po objavi v Ur.l. RS, bo ta delodajalec moral narediti poročun za nazaj, saj je v tekstu aneksa navedeno, da se aneks uporablja od 1. 6. 2002 dalje (izplačilo plač za mesec junij 2002 in dalje).

4. Smisel vpliva tega aneksa na povišanje plač je v tem, da se glede na ureditev v podjetniških kolektivnih pogodbah oz. splošnih aktih, t.j. predpisan način valorizacije (oz. povišanja) vseh osnovnih plač pri delodajalcu in / oz. na veljaven plačilni sistem pri delodajalcu (metodologija vrednotenja delovnih mest), za enak odstotek in enako dobo kot se povišajo izhodiščne plače po KPD, povišajo tudi vse osnovne plače. Med drugim (glej pojasnila o predhodnih povišanjih) je potrjitev tega smisla tudi v točki 4.0 – Plače zaposlenih, za katere ne veljajo kolektivne pogodbe iz Dogovora o politiki plač za obdobje 2002 – 2004. Plače teh delavcev (torej ne samo izhodiščne plače po KPD) v povprečju leta rastejo tako kot plače zaposlenih, za katere veljajo kolektivne pogodbe. Poleg tega

je tudi v 1. odstavku 56. člena naše KPD določeno, da so plače delavcev odvisne od osnovne plače in ... Torej na podjetniškem nivoju in v pogodbah o zaposlitvi so določene osnovne plače, te pa se valorizirajo (valorizacija seveda velja tudi za izplačila nadomestil plač, kot je določeno v 2. odstavku 63. člena KPD).

Morebitno sprenevedanje, da je obveznost delodajalca povišati le tiste osnovne plače, ki so bile ob veljavnosti povišanja nižje od izhodiščnih plač po KPD, nima strokovne podlage, saj bi v tem primeru ostali delavci (z višjimi osnovnimi plačami od izhodiščnih) izgubili kupno moč na eni strani, na drugi strani pa bi se porušil dogovorjen in veljaven sistem plač pri delodajalcu glede na ovrednotena razmerja osnovnih plač.

5. Dosedanja pravna praznina se pokriva z novo ureditvijo uporabe rasti cen življenjskih potrebščin, t.j. zadnji veljavni dogovor o politiki plač za zadnje leto njegove veljavnosti, ki se uporablja v primerih: če v državi oz. v KPD ni sprejeta nobena ureditev, ali če to ureditev socialni partnerji odpovedo pred iztekom ureditve in sicer do nove veljavne ureditve v KPD.

6. Ker je imel SKEI dne 7. 6. 2002 vnaprej planirano in sklicano tiskovno konferenco, je bila podana informacija o izidu zadnjega pogajalskega sestanka dne 6. 6. 2002. Vodja pogajalske skupine delodajalcev je izrazil ustni protest, ker je bila

1. Izhodiščne bruto plače po kolektivni pogodbi za kovinsko in elektroindustrijo (Ur. l. RS, št. 37/96), Aneks št. 2 (Ur. l. RS št. 50/99), Aneks št. 3 (Ur. l. RS št. 73/00), Aneks št. 4 (Ur. l. RS št. 25/02)

ZA JUNIJ 2002 V SIT

Zahtevnostna skupina tarifni razred	Relativno razmerje za 1. 2. 2002	Izhodiščna bruto plača od 1. 2. 2002
I. Enostavna dela	1,0000	76.404
II. Manj zahtevna dela	1,1148	85.175
III. Srednje zahtevna dela	1,2390	94.665
IV. Zahtevna dela	1,4302	109.273
V. Bolj zahtevna dela	1,5736	120.229
VI. Zelo zahtevna dela	1,8604	142.142
VII. Visoko zahtevna dela	2,1950	167.707
VIII. Najbolj zahtevna dela	2,5296	193.271
IX. Izjemno pomembna najbolj zahtevna dela	3,0076	229.793
Eskalacija (Ur. l. RS št. 6/2002)	2,70 % (januar 2002)	

Aneks št. 4 h KPD (Ur. l. RS št. 25/02) s 1. 2. 2002 +3.250 sit po posameznem Tarifnem razredu na Januar 2002

Aneks št. 5 h KPD (podpisan 27. 6. 2002) +3,5 % na izhodiščne plače po Tarifnih razredih s 1. 6. 2002

2. Regres za letni dopust za leto 2002

- minimalno (Ur. l. RS št. 45/2002) 125.805
- po uredbi vlade 70 % povprečne plače v RS 160.167

3. Povračila stroškov v zvezi z delom

- regres za prehrano JUNIJ 2002 22.637 SIT
- dnevnice
- cela 3.500 SIT
- polovična 1.750 SIT
- znižana 1.218 SIT
- kilometrina (od 25. 6. 2002) 54,75 SIT

4. Nekateri drugi prejemki

Jubilejne nagrade:

Po KPD za skupno delovno dobo ali delovno dobo pri zadnjem delodajalcu, Aneks št. 2 (Ur. l. RS 50/99)

- za 10 let 76.404 SIT
- za 20 let 114.606 SIT
- za 30 let 152.808 SIT

Odpravnina ob upokojitvi:

490.272 SIT ali*

Solidarnostne pomoči:

- smrt delavca 326.848 SIT ali*
- ostalo 163.424 SIT ali*
- daljša bolezen dogovor delodajalec in sindikat

- nadomestilo za ločeno življenje

65.370 SIT ali*

5. Drugo

- minimalna plača od 1. 1. 2002 94.675 SIT
- zjamčena plača od 1. 1. 2002 (Ur. l. RS 8/2001) 47.570 SIT
- povprečna mesečna bruto plača za APRIL 2002 na zaposlenega v RS 228.810 SIT
- povprečna mesečna bruto plača za FEBRUAR-APRIL 2002 na zaposlenega v RS 226.364 SIT
- začasna osnova za določanje višine nekaterih prejemkov (sprememba Ur. l. RS št. 8/2002)
- bruto 163.424 SIT
- neto 104.355 SIT
- povprečna mesečna bruto plača po dejavnostih APRIL 2002
D Predelovalne dejavnosti skupaj 189.555 SIT
DJ/27 in 28 Proizvodnja kovin in kovinskih izdelkov 189.246 SIT
DK/29 Proizvodnja strojev in naprav 186.259 SIT
DL/30, 31, 32 in 33 Proizvodnja električne in optične opreme 194.994 SIT
DM/34 in 35 Proizvodnja vozil in plovil 203.402 SIT

Pojasnila

1. Izhodiščne plače:

Količinski povišanja plač (Ur. l. RS št. 6/2002), Aneks št. 4 k KPD (Ur. l. RS št. 25/2002), Aneks št. 5 k KPD

Vir: Tarifna priloga h kolektivni pogodbi dejavnosti (Ur. l. RS, št. 37/96), Aneks št. 2, Aneks št. 3, Aneks št. 4, Aneks št. 5, Zakon

2. Regres za letni dopust:

Po dogovoru za leto 2002 minimalno 125.805, po uredbi vlade RS največ 70 % povprečne plače.

3. Povračila stroškov v zvezi z delom:

- REGRES ZA PREHRANO: 10 % povprečne mesečne plače na zaposlenega v RS v preteklih treh mesecih

- DNEVNICE: določene z uredbo

- KILOMETRINA: * 30 % cene neosvinčenega motornega bencina (95 okt.)

Vir: Uredba o višini povračil stroškov v zvezi z delom in drugih prejemkov, ki se pri ugotavljanju davčne osnove priznavajo kot odhodek (Ur. l. RS, št. 72/93, 43/94, 62/94, 7/95, 5/98, 48/2001), KPD

4. Izračun nekaterih drugih osebnih prejemkov:

- ODPRAVNINA OB UPOKOJITVI: * osnova so tri povprečne bruto plače v gospodarstvu za pretekle tri mesece oziroma mesečne bruto plače delavca, če je to ugodneje za delavca

- SOLIDARNOSTNE POMOČI: * najmanj ena povprečna bruto plača delavcev pri delodajalcu oziroma ena povprečna bruto plača v gospodarstvu za pretekle tri mesece, če je to ugodneje za delavca

- NADOMESTILO ZA LOČENO ŽIVLJENJE: * najmanj 40 % povprečne plače delavcev pri delodajalcu ali povprečne plače v gospodarstvu za pretekle tri mesece, če je to ugodneje za delavca

Vir: KPD, SKP

OPOMBA: Zakon o začasni določitvi osnove za določanje plač in drugih prejemkov iz delovnega razmerja (Ur. l. RS, št. 19/97) določa začasno osnovo za določanje višine prejemkov pod 2, 3, oz. 4. alinejo. Sprememba osnove je bila objavljena v Ur. l. RS št. 8/2002.

Oskar Komac, sekretar za ekonomsko-finančne zadeve

ta informacija na tiskovni konferenci podana še pred verifikacijo na pristojnih organih sindikatov in delodajalcev (da še ni verifikacije, smo sicer na tiskovni konferenci povedali) in ker predstavniki delodajalcev o tem še niso obvestili direktorje. Zato je bil na nivoju vodij pogajalskih skupin delodajalcev in sindikatov dogovorjeno, da nobena stran v sredstvih javnega obveščanja več ne bo predstavljala vsebine, dokler ne bo aneks podpisan. Tega dogovora smo se držali, zato sedaj v tem članku podajamo popravek informacije iz članka Izhodiščne plače večje za tri odstotke in pol iz DE št. 22 / 13. junij 2002:

- Prvi stavek drugega odstavka: »Po besedah Alberta Vodovnika je novo povišanje plač nadomestilo za že dogovorjeno povišanje plač za 6.500 tolarjev, za kar so

se pogajalci februarja letos« se zamenja z naslednjim besedilom:

»Ker so delodajalci dne 9. 5. 2002 zavrnil javni poziv SKEI od 7. 5. 2002, da bi z veljavnostjo 1. 6. 2002 podpisali tarifno priložilo s povišanjem izhodiščnih plač za (drugih) 3.250 SIT, smo sindikati opravili proceduralno zamenjavo s predlogom za predčasno eskalacijo izhodiščnih plač (pred datumom, ki bo določen z novim z novim dogovorom o politiki plač). Še vedno pa ostaja v veljavi 2. točka podpisanega protokola dne 15. 2. 2002, ki določa, da so delojemalci in delodajalci pripravljene zaključiti dogovarjanje o politiki plač, v tem okviru dogovarjanje o novem plačnem modelu, ki vključuje tudi način realizacije zahtevanega povišanja plač (npr. drugih 3.250 SIT) in druge možnosti za dopolnitev KPD.«

- Prvi stavek tretjega odstavka: »Novi

plačni model, predstavljen je bil že leta 1998, bo v kovinski industriji verjetno uveljavljen šele leta 2004« se zamenja z naslednjim besedilom:

»Socialni partnerji na nivoju države so se z Dogovorom o politiki plač za obdobje 2002 – 2004 dogovorili, da bodo prešli na nov način usklajevanja plač (SKEI je predlog nove politike plač predstavil že 1998. leta) šele v letu 2004, vendar pa si bo SKEI prizadeval, da bi bila nova plačna politika z novim modelom plač v naši KPD pripravljena in uveljavljena že prej.«

Maribor, dne 2. 7. 2002

Bogdan Ivanovič

(Opomba urednika: Pojasnilo in popravek objavljamo na željo avtorja neelektirirana.)

Hamoreska

"Fantje, ali ste že slišali za senzacionalno novico?" je pred dnevi pri malici v naši tovarniški menzi vzkliknil rezkar Vili. "Junija smo bili v tej deželi prvič po šestih letih priče deflaciji!"

"Kaj praviš?" je radovedno povprašal skladiščnik Rudi, ki je pred tem Vilija poslušal samo z enim ušesom. "Hitro mi vsaj na uho povej senzacionalno novico: kdo je katero defloriral oziroma, kakor pravimo po domače, kdo je začel katero nategovati!"

"Rudi, ti pa si zares pravi cepec," je jezno odvrnil Vili. "Ne govorim o odvzemu nedolžnosti oziroma defloraciji, temveč o deflaciji!"

"Kakšna pa je razlika med defloracijo in deflacijo?" je presenečeno povprašal Rudi.

"Pri nas nobene," se je zahihital mizar Tone.

"Fantje, ne norčujte se iz resnih stvari," je povzdignil glas Vili. "Še enkrat vam pravim, da je Slovenija po aprilu leta 1995 oziroma avgustu leta 1996 letos junija prvič zopet zgodila deflacijo."

"Kaj pa to pravzaprav je – deflacija?" je povprašal kurir Peter, ki mu je bilo vidno nerodno, da ne pozna te tujke. "Morda sem aprila leta 1995 in avgusta leta 1996 pomen te besedice že razumel, vendar sem do danes nanjo pozabil."

"Peter, nič naj ti ne bo nerodno, če si pozabil, kaj pomeni deflacija," se je zarežal Rudi. "Huje bi bilo, če bi pozabil, za kaj gre pri defloraciji!" Vsi smo se zakrohotali.

"Peter, poslušaj, deflacija je negativna inflacija," je Petru pomen besedice deflacija počasi in razločno pojasnil Vili.

"To, kar govoriš, je brez veze," se je razburil Peter. "Toliko pa sem že pameten, da vem, da je inflacija vedno negativna!"

"Peter, nisi me prav razumel," je začel kriliti z rokami Vili. "Deflacija je v ekonomiji nasproten pojav od inflacije. Kadar se cene življenjskih potrebščin povečujejo, govorimo o inflaciji, kadar se nižajo, pa govorimo o deflaciji!"

"Vili, pa ja ne boš rekel, da so se cene življenjskih potrebščin pri nas junija znižale?" smo zavpili vsi v en glas.

"Natanko o tem govorim," je pomenljivo dejal Vili. "Po podatkih državnega statističnega urada so bile v Sloveniji junija cene življenjskih potrebščin za 0,2 odstotka nižje kot maja."

"Ah, Vili, ne govori neumnosti," je zamahnila z roko Sonja iz računovodstva. "Mesec junij je po stroških vendar eden najhujših v letu, saj se takrat konča šola, otroci imajo končne izlete in valetе, nato pa gredo še

na počitnice. Naš družinski proračun junija ni bil za 0,2 odstotka manjši kot maja, temveč za 60 odstotkov večji."

"Sonja ima prav!" je odločno dejal mizar Tone. "Junija se začne čas počitnic in dopustov, zato družinam stroški narastejo. Midva z ženo bi junija bankrotirala, če ne bi oba dobila regresa za letni dopust."

"Tudi jaz bi bankrotiral brez regresa," je pribil Rudi. "Odkar je v našem mestu nekakšen poletni festival, se je pivo v vseh gostilna podražilo, da o dragih vstopninah niti ne govorim. Naši otroci pa na končne izlete tako in tako hodijo samo še v Grčijo, Španijo, Turčijo in različne eksotične države. Cene letalskih vozovnic pa v sezoni neverjetno poskočijo."

"Tudi naši trgovci pred sezono radi dvignejo cene tistim proizvodom, po katerih turisti najbolj povprašujejo," je dejal Peter. "Da o tem, kako se vsaki mesec povečujejo številke na vseh mogočih položnicah, niti ne govorimo."

"Vili, če že govoriš o deflaciji, nam vsaj povej, kaj se je junija pocenilo," je dejal strugar Lojze.

"Po uradnih podatkih se je sveža zelenjava pocenila za 12,2 odstotka, sveže sadje na za 4,8 odstotka," je pojasnil Vili.

Vsi smo se zakrohotali, Rudi pa je dejal: "To ve vsak otrok, da so petšilček in korenček ter češnje in jagode junija cenejši kot decembra."

"Meni so se junija stroški kljub temu samo povišali, saj čez zimo pri nas doma svežega sadja in zelenjave sploh ne jemo, ker so cene previsoke," je dejal Peter. "Na srečo žena skuha dovolj kompotov in vložki dovolj zelenjave, da je imamo dovolj do naslednjega poletja."

"Ha, ha, ha!" se je začel krohotati Lojze. "Ker se je poleti sveža zelenjava močno pocenila, so se lahko vse druge življenjske potrebščine podražile, indeks rasti življenjskih stroškov pa je še vedno uradno negativen."

"Kdo ve, Lojze, morda pa je na deflacijo vplivala tudi odločitev vlade, da se bo odpovedala najdražjemu Falconu in kupila nekoliko cenejšega. Ali pa so se morda pocenile podmornice. Ha, ha, ha!"

"Fantje, morda pa ima še najbolj od vseh prav Rudi, ki je dejal, da imamo pri nas opraviti z defloracijo in ne z deflacijo!" je s pomenljivim glasom dejal Tone. "Očitno so nas s to deflacijo nategnili!"

"Rudi ima samo delno prav," je odločno dejala kuharica Špela, ki je ravno takrat prišla iz kuhinje z veliko skledo ričeta za repete. "Res je, da nas je vlada s to deflacijo nategnila. Kljub temu pa pri tem ni šlo za pravo defloracijo, saj nas tokrat niso nategnili prvič, pač pa nas nategujejo že (pre)dolgo!"

Iz dnevnika delavca Jožeta

Deflacija

jo vsak svoj kupček. Ko to naredijo, prešteje kupčke in število se ujema s spiskom. Mujo pa resignirano ugotovi: "Kot govno smo v redu, kot ljudje pa žal ne".

Kavalir

"Dragi, koliko let bi mi prisodil?"
"Po postavi 16, po očeh 13, po bokih pa 20. Ali sem zadel?"
"Seveda, če si sešteval ..."

Soseda

"Sosedo sem prepričal, da bova začela skupaj varčevati!"
"Kako?"
"Skupaj se bova kopala, da bova varčevala z vodo!"

Ženska jeza

"Žena se strašansko jezi, ker sem pred tremi dnevi izgubil ključe od stanovanja."
"Kaj pa hoče?"
"Ne vem! Že tri dni je zaklenjena v stanovanju!"

Student in pol

"Kam boš šel, ko boš končal poklicno izobraževanje?"
"Vse kaže, da v dom za starostnike!"

Dobro zdravilo

"Kdaj si nehal jecljati?"

Čudovita predstava

"Dragi, kateri del gledališke predstave ti je bil najbolj všeč!"
"Tisti del, ko ti je nadzornik rekel, naj končno že enkrat utihneš!"

Znanstvena fantastika

"Ali imate knjigo Popolni moški?"
"Oddelek za znanstveno fantastiko je v drugem nadstropju!"

Idealen moški

"Ali zares vse ženske iščejo idealnega moškega!"
"Zagotovo, vendar šele po poroki!"

Predsednik in hudič

"Zakaj je predsednik vlade za položaj ministra za gospodarske dejavnosti predlagal žensko?"
"Pregovor pravi: kjer hudič sam nič ne opravi, pošlje žensko!"

Govno

Skupina Bosancev želi v Nemčijo. Na mejnem prehodu jih obvestijo, da brez potnih listov ne bo šlo, da pa lahko takoj dobijo skupinsko potno listino.

Popišejo se in njihov vodja Mujo jih želi še prešteti. Ker po več poskusih vedno pride do drugačne številke, jim ukaže, naj si slečejo hlače in naredi-

"Odkar je žena na seminarju v Ameriki."
"Ali ti je poslala iz tujine kakšno čudežno zdravilo?"
"Ne, ne, samo vsak dan jo moram v Ameriko na svoj račun poklicati po telefonu ..."

Razmnoževanje oslov

"Kako se razmnožujejo amebe?"
"Z delitvijo!"
"Kako pa osli?"
"Na volitvah!"

Donosen poklic

"Imam donosen poklic. V izvozno uvozni firmi prodajam tujo robo!"
"Jaz pa nekajkrat na noč prodam svojo, kljub temu pa je še vedno moja. Ali ni moj poklic še bolj donosen od tvojega?"

Službena pot

"Kje imaš moža?"
"Na službeni poti je."
"In ti mu kar verjameš? Kaj pa, če je pri ljubi-
ci?"
»Nemogoče. Tudi ona je na službeni poti!"

Nesreča

"Z ženskami nimam sreče."
"Kako?"
"Prva me je zapustila!"
"Kaj pa druga?"
"Ta me pa noče zapustiti!"

Družabne igre članov sindikata KNG v Podravju

Tudi nevihta ni pregnala več kot 200 udeležencev

Tudi letos je območni odbor sindikata kemične, nekovinske in gumarske industrije (Sindikata KNG) v Podravju za svoje pripravil družabne igre, na katerih se je zbralo več kot 200 tekmovalcev iz domača vseh večjih kemijskih podjetij v regiji.

Ob ribniku družbe Swaty v Radvanju pod Pohorjem so se udeleženci iger pomerili v nekaj resnih in nekaj bolj šaljivih disciplinah. Najbolj zares je potekalo tekmovanje v ribolovu, ki je trajalo kar tri ure, najbolj zabavno pa je bilo tekmovanje v teku v vrečah. V ribolovu se je pomerilo kar 45 članov in 7 članic sindikata, v pikadu je tekmovalo 47 tekmovalcev in 22 tekmovalk, v teku v vrečah pa je sodelovalo 28 tekmovalcev.

Udeležence družabnih iger je v popoldanskih urah zmotila huda nevihta, zato so mo-

rali tekmovanja za dobro uro prekiniti. Po končanih tekmovanjih sta predsednica in sekretar območnega odbora sindikata KNG **Majda Celcer** in **Dušan Detiček** najboljšim podelila priznanja in pokale, ki jih je prispevala steklarna **Luminos** iz Slovenske Bistrice.

Po družabnih igrah, ki jih je skrbno in vzorno organiziral organizacijski odbor v sestavi **Majda Celcer**, **Samo Zupančič**, **Dušan Detiček** in **Alenka Rozman**, so se udeleženci zadržali še na družabnem srečanju.

Rezultati:

Ribolov: ženske: 1. Danica Busar (Pinus Rače), 2. Dragica Graber (Henkel Slovenija), 3. Ivanka Dobrijevič (Henkel Slovenija); **moški:** 1. Franc Pšajd (Swaty), 2. Milan Cvilak (Henkel Slovenija), 3. Jože Slavinec (Swaty);

tek v vrečah: ženske: 1. Danica Busar (Pinus Rače), 2. Nežka Obrulj (Ecolab), 3. Marta Žigart (Steklarna Luminos); **moški:** 1. Bogdan Skok (Pinus Rače), 2. Zdravko Jakolič (Pinus Rače), 3. Franc Ploj (Kristal Selnica ob Dravi); **skok z mesta: ženske:** 1. Danica Busar (Pinus Rače), 2. Marjeta Januš (Henkel Slovenija), 3. Marta Žigart (Steklarna Luminos); **moški:** 1. Robert Štern (Steklarna Luminos), 2. Zdravko Jakolič (Pinus Rače), 3. Borut Karničnik (Henkel Slovenija); **pikado: ženske:** 1. Nežka Obrulj (Ecolab), 2. Marjeta Januš (Henkel Slovenija), Marjana Kovačič (Steklarna Luminos); **moški:** 1. Aleksander Jamšek (Henkel Slovenija), 2. Ante Pandžič (Swaty), 3. Damjan Jurič (Messer Ruše).

T. K.

Najboljši so prejeli pokale Steklarne Luminos iz Slovenske Bistrice.

Nekateri tekmovalci so na družabne igre prišli kar v »stavkovni uniformi« sindikata KNG.

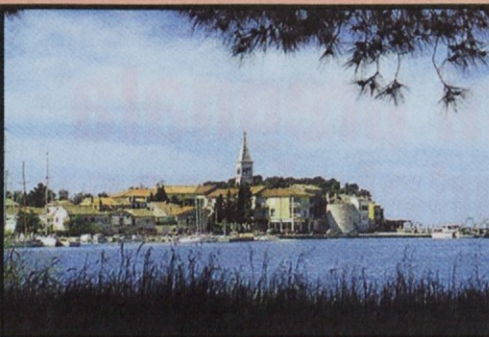
Organizatorji na čelu z Dušanom Detičkom so tudi počivali.

Za ribolov so se tekmovalke in tekmovalci temeljito pripravili, na kar je kazala tudi njihova oprema.

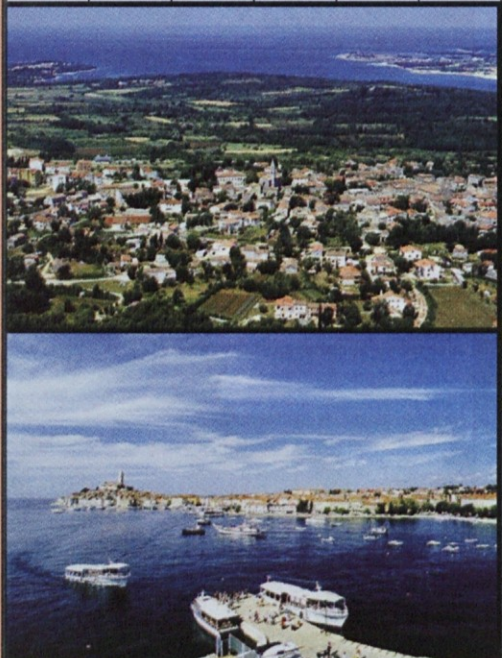

Nova Delavska enotnost	VRSTA SLIKARSKE TEHNIKE	POU-DAREK	PUŠČAV-NIKOVO BIVALIŠČE	SAMOVOLJ-NA OBLAST ENEGA ČLOVEKA	GLASBE-NIK SOSS
PODOBA KRISTUS. MAME Z MRTVIM SINOM					
RIMSKI KONJENIK (IZ CRK: RITKA)					
PREKMUR: SENENI DROBIR					
SLO. SLIKAR					

	PSIČEK, PES (STAR.)	SADNO DREVO Z RDEČIM KOŠČICAST. SADOM	LEVI PRITOK RONE V J. FRANCIJI	UNITED NATIONS STRNIŠČE	1	2	SLO. VIOLINIST BRAVNIČAR	LUKA V IZRAELU	Nagrada križanka št. 25	POKRI-VALO	SLAVKO TIRAN NAJVIŠJI VRH PIRENEJEV		MARJIA AHACIĆ SPEC. ZA NOSNE BOLEZNI	PRESED-NIK PZS (FRANCI)
NESPA-METEN ČLOVEK									BALETKE					
BESEDILO NELITE-RARNE VSEBINE									KDOR ANALIZIRA					
SPOSOBNO-ST TELESA, DA OPRAVI DELO									VELIKA EVROPSKA REKA			KOBRA		
Avtor: Rudi Murn	GORA NAD KOBARIDOM KORALNI OTOK				GALIJ PLIN, SESTAVINA NAFTE			POKRAJINA NA PELE-PONEZU, ILIS	GR. ČRKA MANJŠA PTICA PEVKA			VRVAR POLOŽAL, DRŽA		
ANG. SVETLO PIVO				CHE GUEVARA AMER. IGRALKA MACGRAW							STRAST OSEBNI ZAIMEK		JEDR-NATOST	OSJE GNEZDO
TOMAŽ OSLAK			OČE KOSMAČ BOJAN				PLESNA FIGURA PERJE PRI REPI			PEVEC PESTNER			LAURENCE OLIVIER VOJ-VODINEC	
PLAST PE-SKA ZARADI ODLAGANJA VODE										NAGLASNO ZNAMENJE ČLANICA PARTIJE				
MESTO NAD VZH. ISTRSKO OBALO						KANT-AVTOR SMOLAR				OKRASNA PTICA SLO. PEVEC (BRACO)			GORSKI RESEV. COLN OŽINA NA MALAKI	
						MAJHA TACA					LJUJSKO: SKRIB	STRUPEN PLIN SEVERNO-AM. PLES		
							BELA GLINA VODNA PTICA MAJHNA VRV							ARGENT. NOGOME-TAS MA-RADONA
						MAJARIJA ČETRT-NICA TURČIJA							IGOR DEKLEVA OSNOVNO-SOLEC	
								IRSKO IME ZA IRSKO CANKAR					RUSKA JUHA IZ MESA IN ZELJA TANTAL	
											AM. FILM. IGRALKA (SHARON) 4. RIMSKI KRALJ			
						LITINA				SISTEM. SEZNAM KNJIG Z DOLOČ. PODATKI				
						KRAVICA				DALMA-TINSKA ANA			VULKAN NA JAPON. OTOKU KIUSIJU	
						IZVIRNI KRAK REKE MENAM					KOPER		RENATA TEBALDI	

GESLA NAGRADNE KRIŽANKE št. 25 (4. 7. 2002):

- 1: .....
- 2: .....
- 3: .....
- 4: .....

Gesla iz današnje nagradne križanke napišite na označena polja, izrežite in pošljite nalepljene na dopisnici na naslov: Zveza svobodnih sindikatov Slovenije, Dalmatinova 4, 1000 Ljubljana, p. p. 97. Tudi tokrat je nagrada 5000 tolarjev, zato ne pozabite napisati svojega točnega naslova in davčne številke. Upoštevali bomo pravilne rešitve, ki bodo prispele do **ponedeljka, 15. julija 2002.**

Pravilna rešitev gesel iz 23. številke Nove Delavske enotnosti: 1. SAFARI, 2. SLON, 3. GORILA, 4. LEOPARD, 5. HIJENA. Nagrado 5000 tolarjev prejme **Moja Gomboc, Wusdorferjeva 17, 1000 Ljubljana.**